

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Yolda satılan
bu məhsulu
yeməyin,
öldürür -
Xəbərdarlıq!
yazısı səh.12-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 31 may-2 iyun 2025-ci il Şənbə № 94 (8704) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

İrəvanın "sülh tələsi" -
Bakı "B planı"nı işə sala bilər

Ermenistanın tələm-tələsik sülh sənədi imzalamaq istəyinin səbəbi

yazısı səh.8-də

Parlamentin
yaz sessiyası başa çatdı

yazısı səh.7-də

Müdafiə nazirindən vacib tapşırıq

yazısı səh.9-da

Erməni keşif Bakıya "xox" gəlir

yazısı səh.6-da

Tramp Putinə son möhləti
verdi - Razılaşmasa..

yazısı səh.14-də

Rus baş keşişdən
islamofob çağırış -
Bakıdan reaksiya

yazısı səh.10-da

Bu ölkə ilə vizamız ləğv olundu

yazısı səh.2-də

Zəhərli ilanların
mövsumü başladı -
Bakı sakinləri təşvişdə

yazısı səh.15-də

Bağçalara total nəzarət çağırışı

yazısı səh.12-də

Uşaqlar arasında
yeni virus - Professordan
xəbərdarlıq

yazısı səh.15-də

İrəvanda panika: Qərbi
Azərbaycana köç olacaq

yazısı səh.4-də

AHİK-də nə baş verir -
Şok detallar

yazısı səh.3-də

TRAMPIN ADAMLARI ARD-ARDA BAKIDA - ABS-LA ƏLAQƏLƏRDƏ KRİTİK GƏLİŞMƏ

Ağ Ev rəhbərinin məktublarından sonra Senatın və Dövlət Departamenti nümayəndələrinin ölkəmizə gəlişi münasibətlərdə yeni mərhələdirmi - Şərh

yazısı səh.5-də

Zəngəzur dəhlizinə qarşı "üçlü" ittifaq - Məkrli planın "şifrələri"

Dünya nəhənglərinin marağında olan proyektə üç paytaxt poza bilər; Bakı, Ankara və İslamabadın alacağı ön tədbirlər

yazısı səh.4-də

Tokayevdən
Əliyevə və
Ərdoğana
möhtəşəm
dəstək

yazısı səh.6-da

Deputat:
"Bizi
istəməyənlərə
Laçında bu
mesajlar verildi"

yazısı səh.9-da

Duginin
görünməmiş
təhdidinə
Bakıdan sərt
reaksiya

yazısı səh.10-da

Prezidentdən Böyük Qayıdışa dair mühüm sərəncam

Prezident İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikasının 2027-2030-cu illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın və "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair II Dövlət Proqramı"nın hazırlanması haqqında Sərəncam imzalayıb.

Musavat.com xəbər verir ki, Sərəncama əsasən, Nazirlər Kabineti "Azərbaycan Respublikasının 2027-2030-cu illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın və "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair II Dövlət Proqramı"nın layihələrini, habelə həmin layihələrdə nəzərdə tutulmuş tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün zəruri maliyyə vəsaitinin həcminə və maliyyələşmə mənbələrinə dair təkliflərini doqquz ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etməlidir.

Eyni zamanda Nazirlər Kabineti nəzərdə tutulan layihələr hazırlanarkən aşağıdakıları təmin etməlidir;

2027-2030-cu illərdə hazırlanması planlaşdırılan dövlət proqramlarının, strategiyaların, milli fəaliyyət planlarının, konsepsiyaların və bu kimi digər sənədlərin "Azərbaycan Respublikasının 2027-2030-cu illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nda əhatə olunmasını; qabaqcıl beynəlxalq təşkilatlarla və ixtisaslaşmış məsləhətçi şirkətlərlə səmərəli əməkdaşlığın həyata keçirilməsini;

aidiyyəti dövlət orqanlarının (qurumlarının), elmi təşkilatların, mütəxəssislərin və vətəndaş cəmiyyəti təsisatlarının cəlb olunmasını;

Nazirlər Kabinetinə Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etmək həvalə olunub.

Polis 17,5 kq narkotik vasitə aşkarladı

Polis əməkdaşlarının keçirdikləri əməliyyat tədbirləri ilə mayın 29-da ümumi çəkisi 17,5 kiloqrama yaxın narkotik vasitə aşkar olunaraq götürülüb.

"Unikal" xəbər verir ki, qanunsuz dövriyyədən çıxarılan narkotik vasitələr - 1 kiloqramdan artıq heroin, 15,6 kiloqramdan çox mariyuana, 475 qram metamfetamin, 300 qramdan artıq həşiş, həmçinin 21 ədəd psixotrop tərkibli həb olub.

Yabancı halda bitmiş 10384 ədəd çətənə kolu polis əməkdaşları tərəfindən aşkar olunaraq məhv edilib. Bu istiqamətdə qətiyyətli mübarizə tədbirləri davam etdirilir.

Ülviyyə İlyasovaya hökm oxundu

Bakıda eltisini qanunsuz olaraq bədənşəkilləndirmə əməliyyatı edərək ölümünə səbəb olmaqda təqsirləndirilən AzE Estetik Mərkəz MMC-nin direktoru Ülviyyə İlyasovanın cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi başa çatıb. Oxu.az xəbər verir ki, prosesdə təqsirləndirilən şəxsə hökm oxunub.

Məhkəmənin hökmü ilə Ü.İlyasova üç il müddətinə səhiyyə orqanlarında xüsusi ixtisas tələb edən fəaliyyət növü ilə məşğul olmaq hüququndan məhrum edilməklə, üç il iki ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. O, cəzasını məntəqə tipli cəzaçəkmə müəssisəsində çəkəcək. İttiham görə, bu il aprel ayının 16-da 1984-cü il təvəllüdlü Səbi-rə Vəliyevanın cərrahi əməliyyatdan sonra ölməsi faktı üzrə cinayət işi başlanıb.

Bu gün Bakıda 35, bölgələrdə 36 dərəcə isti olacaq

Mayın 31-də gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb. Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən verilən xəbərlərə görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Şimal-şərq küləyi axşam şimal-qərb küləyi ilə əvəz olunacaq. Havanın temperaturu gecə 17-21° isti, gündüz 30-35° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 756 mm civə sütunundan 759 mm civə sütununa yüksələcək. Nisbi rütubət 40-50 % olacaq.

Azərbaycanın rayonlarında havanın əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Lakin gündüz bəzi dağlıq ərazilərdə qısamüddətli az yağış yağacağı, şimşək çaxacağı ehtimalı var. Səhər bəzi yerlərdə zəif duman olacaq. Şərq küləyi bəzi yerlərdə aralıq güclənəcək.

Havanın temperaturu gecə 16-21° isti, gündüz 31-36° isti, dağlarda gecə 10-15° isti, gündüz 20-25° isti olacaq.

Bakıda orta aylıq maaş nə qədərdir?

2025-ci ilin yanvar-mart aylarında Bakı şəhərində muzdlı işləyənlərin orta aylıq nominal əməkhaqqı 2024-cü ilin müvafiq dövrünə nisbətən 9,1 faiz artaraq 1357,3 manat təşkil edib.

Bu barədə Bakı şəhər Statistika İdarəsi xəbər verir.

Qeyd edək ki, 2025-ci ilin yanvar-mart aylarında Azərbaycanda iqtisadiyyatında muzdlı çalışan işçilərin orta aylıq nominal əməkhaqqı əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 10 faiz artaraq 1083,8 manat təşkil edib.

Bu vəzifəli şəxslərə cinayət işi açıldı - Həbs

Hərbi Prokurorluğun İstintaq idarəsində hərbi vəzifəli şəxslərin qanunsuz əməllərinə dair cinayət işi başlanaraq, ibtidai istintaq aparılır. Bu barədə Musavat.com-a Hərbi Prokurorluqdan məlumat verilib.

Məlumatla görə, istintaqla Müdafiə Nazirliyinin hərbi qulluqçusu olan Azad Məmmədovun N sayılı hərbi hissənin xidmət rəisi vəzifəsində xidmət etdiyi müddətdə mənimləmə və digər qanunsuz əməllər törətməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Bundan başqa, cinayət işi üzrə davam etdirilən istintaq tədbirləri ilə hüquqi şəxs faktiki rəhbərliyi həyata keçirmiş mülki şəxs Cahangir Hüseynovun müxtəlif hərbi vəzifəli şəxslərlə əlbir olaraq mənimləmə törətməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Toplanmış sübutlar əsasında Cahangir Hüseynov və Azad Məmmədov Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2-ci (külli miqdarda mənimləmə) maddəsilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilib, Cahangir Hüseynovun barəsində istintaq orqanının vəsatəti və ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyi həyata keçirən prokurorun təqdimatı əsasında məhkəmənin qərarı ilə həbs, Azad Məmmədovun barəsində isə istintaq orqanının qərarı ilə başqa yerə getməmək barədə iqtisadi qətimkan tədbiri seçilib.

Hazırda cinayət işi üzrə ibtidai istintaq davam etdirilir və qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq zəruri olan bütün tədbirlərin görülməsi, o cümlədən cinayət törətmiş digər şəxslərin ifşa edilərək məsuliyyətə cəlb olunması istiqamətində tədbirlər görülür.

Bu ölkə ilə vizamız ləğv olundu

Azərbaycan və Çin arasında vizadan qarşılıqlı azad edilmə barədə sazişi təsdiqlənib. Musavat.com xəbər verir ki, sazişin təsdiqi haqqında qanun layihəsi Milli Məclisin bugünkü plenar iclasında müzakirəyə çıxarılıb.

Qeyd edilib ki, sazişə görə hər iki ölkənin ümumvətəndaş pasportuna malik vətəndaşları qarşı tərəfin ərazisinə vizasız şəkildə daxil ola bilər və orada hər dəfə maksimum 30 gün, həmçinin ardıcıl 180 günlük müddət ərzində ümumilikdə 90 gündən artıq olmamaq şərti ilə qala bilərlər. Sənəd yalnız qısa müddətli səfərləri əhatə edir.

Azərbaycan və Çin arasında ümumvətəndaş pasportlarına malik vətəndaşların vizadan qarşılıqlı azad edilməsi haqqında saziş qeyri-müəyyən müddətə bağlanıb.

Müzakirələrdən sonra layihə səsverməyə çıxarılaraq bir oxunuşda qəbul edilib.

Dəmir yolundan oğurluq edənlər saxlanıldı

Dəmir yolundan oğurluq edənlər saxlanılıb. DİN xəbər verir ki, Dəmir Yolu Nəqliyyatında Polis İdarəsinə Bilənci qəsəbəsi Güzdək dəmir yolu stansiyası ərazisindən 71 rels altlığının və digər materialların oğurlanması barədə məlumat daxil olub. Keçirilən tədbirlərlə əməli törətməkdə şübhəli bilinən 50 yaşlı X.İbadullayev və 30 yaşlı N.Dəmirov müəyyən olunaraq saxlanılıblar. Araşdırma aparılır.

Masallıda meyit aşkarlandı

Masallıda meyit aşkarlandı. APA xəbər verir ki, 1959-cu il təvəllüdlü Abdulləhim Quliyevin meyiti qonşusu Alim Nuriyev tərəfindən aşkar edilib. Faktla bağlı Masallı rayon prokurorluğunda araşdırma aparılır.

37 yaşlı kişi ürəyindən bıçaqlandı

Cəlilabad sakini, 1988-ci il təvəllüdlü Hüseynov Bəhruz Ədalət oğlunu qətlə yetirməkdə şübhəli bilinən şəxs saxlanılıb.

Modern.az-ın məlumatına görə, həmin cinayət əməlini törətməkdə şübhəli bilinən 2006-cı il təvəllüdlü Orxan Əkbərov polis əməkdaşları tərəfindən keçirilən tədbirlərlə saxlanılıb.

Hadisə Cəlilabad şəhərinin Səttərxan küçəsində qeydə alınıb.

B.Hüseynov ürəyindən bıçaq xəsarəti alıb. Yaralı rayon mərkəzi xəstəxanasına aparılsa da, onun həyatını xilas etmək mümkün olmayıb. Araşdırma aparılır.

Keçmiş müsavətçi intihar etdi

Müsavət Partiyasının Neftçala rayon təşkilatının keçmiş sədri Sabir Abuzərov intihar edib. Bakupost.az xəbər verir ki, o, özünü Neftçalada beşmərtəbəli evin damından atıb.

Qeyd olunur ki, bir müddət əvvəl Sabir Abuzərovun oğlu avtomobil qəzasına düşüb. Bu hadisəni eşitdikdən sonra onun dərin psixoloji sarsıntı keçirdiyi bildirilir. İntihara da bunun səbəb olduğu güman edilir.

Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasındakı (AHİK) sədr dəyişikliyindən sonra ilk bağlanan qurumun 30 illik orqanı "Ülfət" qəzeti oldu. İndi məlum olur ki, qəzeti bağlayan AHİK rəhbərliyi həmkarlarını işsiz qoyub, hüquqlarını ayaqlar altına atıblar.

Musavat.com-a müraciət edən Rasim Süleymanov deyir ki, 1993-cü ilin aprelindən 2024-cü ilin oktyabrın 22-dək üst-üstə AHİK orqanı "Ülfət" qəzetində işləyib. Onun sözlərinə görə ötən ilin avqust ayının 26-da qurumun növbədənənar qurultayından sonra Sahib Məmmədov Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri seçilib. Bundan sonra İttifaqın Aparatı daxilində şöbələr üzrə yoxlama-baxışlar keçirilməyə başlanıb:

"Ülfət"də də bu proses getdi. Oktyabrın 15-dən sonra biz əməkdaşları çağırıb izahat yazmağımızı xahiş etdilər. İndi nələrin aşkar edildiyini bilsək də, o zaman izahatımızda bildiklərimizi qeyd etdik. Bizi ötən il oktyabrın 22-də digər strukturlarda işlə təmin etmək adı altında aldadıb işdən azad etdilər. Düzdür, 5 aydan sonra mənə Mərdəkanda qurumun sanatoriya lərinin birində mühafizəçi işinə - 530 manat maaşla iş təklif etdilər və mən bunu qəbul etmədim. Uzun müddət qəzetdə işləməyimi nəzərə almadan bu hörmətsizliyi göstərdilər".

Rasim Süleymanov deyib ki, qəzet bağlanıb, əməkdaşların hamısı işdən çıxarılıb və belə-

"AzE Estetik Mərkəz" MMC-nin direktoru Ülviyyə İlyasovanın cinayət işinin maraqlı təfərrüatları məlum olub. Ülviyyə İlyasova cərrahi əməliyyat zamanı Səbirə Vəliyevanın ölümünə səbəb olmaqla ittiham olunur.

Musavat.com xəbər verir ki, Ülviyyə İlyasovaya qarşı Cinayət Məcəlləsinin 143 (təhlükədə qoyma) və 314.2-ci (ehtiyatsızlıqdan zərərçəkmiş şəxsin ölümünə səbəb olan səhlənkarlıq) maddələri ilə ittiham irəli sürülüb.

Onun barəsində istintaq və məhkəmə dövründə polis nəzarəti altına vermə qətimkan tədbiri seçilib.

Ülviyyə İlyasovanın əməliyyatı evinin mətbəxində etməsi haqda məlumatlar yayılmışdı. Lakin istintaq zamanı müəyyən edilib ki, İlyasova hadisədən cəmi iki ay əvvəl icarəyə qeyri-yaşayış sahəsi götürübmüş. Əməliyyatı da orada edib. Əməliyyatdan sonra Səbirəni öz evinə gətirib ki, nəzarətdə saxlaya bilsin. Səbirənin səhhəti Ülviyyə İlyasovanın evində ağırlaşmış. Təcili yardım gələndə isə Səbirənin vəfat etdiyi məlum olub.

Səbirə Ülviyyə İlyasovanın keçmiş ərinin qardaşının arvadıdır. Ülviyyə İlyasova ərinəndən boşansa da, münasibətləri normal olub və görüşmüşlər. Keçmiş əri ilə münasibətləri yaxşı olduğu üçün Səbirə ilə də əlaqələri yaxşı imiş. Ülviyyə İlyasova dindirilən zaman mərhumla münasibətlərinin yaxşı olduğunu, bir-birlərinə bacı deyər müraciət etdiklərini bildirib.

Məlumatla görə, Ülviyyə İlyasova 2001-ci ildə ali təhsilin bakalavriat səviyyəsində imtahan verən zaman qəbul imta-

AHİK-də nə baş verir - Sədr müavini ilə bağlı iddialar

cə, işsizlər ordusunda say artırılıb: "Sözüm Sahib Məmmədovadır: niyə bizi bir dəfə qəbul etmədiniz ki, bəlkə sözümlə ola-raq? Niyə əvvəlki iş yerində olan iş yoldaşlarınızı, dost-tanışlarınızı yığıb gətirib AHİK-də işlə təmin etdiniz, amma uzun illər həmkarlarda çalışmış, bu qurumun fəaliyyətində canını qoymuş əməkdaşları düşünmədən işdən kənarlaşdırmaqla məşğul olursunuz. Bu proses davam edir. Hər tərəfdən bu quruma

qarşı narazılıqlar artmaqdadır! Deməli, bizi bütün sosial hüquqlardan məhrum edən bu təşkilat, qanunvericiliyin müddəalarını pozaraq acınacaqlı vəziyyət yaradıb. Bu ittiqaqın əsas qayəsi işçilərin hüquqlarının keşiyində durmaqdır. Təəssüf ki, bizlərə münasibətdə absurd bir vəziyyətə imza atıb. Mən üzümü hüquq-mühafizə orqanlarına tutaram: bu qurumun və onun orqanı olmuş "Ülfət" qəzetinin fəaliyyətinin yenidən təftiş edilməsini

təmin etsinlər. Onda hər şeyin indi olduğu kimi deyil, daha bərbad olduğu üzə çıxacaq. Deməyim odur ki, daxilə baş vermiş, özlərinin aşkar etdikləri nöqsanları ört-basdır etməklə, hüquq-mühafizə orqanlarını bu vəziyyətdən aghah etməyiblər. Sual yaranır: niyə və nəyin müqabilində? Danışılarsa söz çoxdur. Amma vaxtı çatanda hər şey aşkara çıxacaq. Hələlik isə qurumun yeni tərkibi yeni-yeni yeniliklərə imza atmaqla məşğuldur. Bu da köhnə işçilərin hamısının yavaş-yavaş bu təşkilatdan uzaqlaşdırılması ilə nəticələnir".

Rasim Süleymanov qeyd edib ki, "Ülfət" qəzetinin baş redaktoru Aqil Dadaşov eyni zamanda da AHİK- sədrinin müavini vəzifəsini tutub: "Bütün baş verənlərin başında o və qəzetin baş redaktorunun müavini olmuş Bəyalı Rzaev dayanıb. Bunu yoxlamadan sonra bildik... utancverici bir vəziyyət. Bu işi necə ört-basdır edilərsə, cavabını ancaq Sahib Məmmədov verə bilər!"

Rasim Süleymanovun fikirlərinə Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri Sahib Məmmədovun münasibətini öyrənmək üçün qurumla əlaqə saxladım. Sorğumuzu elektron qaydada ünvanladım. Sorğunun mətnini də təqdim edirik:

"Hörmətli Sahib müəllim, Musavat.com-a daxil olmuş müraciət əsasında Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının keçmiş işçisi Rasim Süleymanovun "Ülfət" qəzetində baş verənlər və AHİK rəhbərliyi tərəfindən atılan addımlar barədə açıqlamalarına dair sizə bir neçə sualla müraciət edirik. Bu suallara cavabınızı media resursumuz vasitəsilə ictimaiyyətə çatdıracağımızı bildiririk:

AHİK-in orqanı olan və 30 ilə yaxın fəaliyyət göstərmiş "Ülfət" qəzetinin bağlanması əsas səbəbi nə ilə bağlı idi? Bu qərar hansı rəsmi sənədə əsasən qəbul olunub?

Qəzetin bağlanmasından

sonra əməkdaşlara yeni iş yerləri ilə bağlı hansısa rəsmi prosedurlar təqdim olunubmu? Əgər təqdim olunubsa, həmin işlərin şərtləri və maaş dərəcələri barədə ictimaiyyətə məlumat verə bilərsinizmi?

Rasim Süleymanov bildirir ki, 30 illik jurnalist fəaliyyətindən sonra ona sanatoriyada mühafizəçi vəzifəsi təklif olunub. Bu vəzifənin təklif olunması hansı meyarlarla müəyyən edilib?

"Ülfət" qəzetinin baş redaktoru Aqil Dadaşovun eyni zamanda AHİK sədrinin müavini kimi fəaliyyət göstərməsi kontekstində, baş redaktor və onun müavini Bəyalı Rzaev qəzetin bağlanması və işçilərin işdən çıxarılması ilə bağlı hansı məsuliyyətləri müəyyən edilib?

AHİK daxilində yoxlamalar zamanı aşkar olunan nöqsanlarla bağlı hüquq-mühafizə orqanlarına hər hansı rəsmi məlumat verilməmişdir? Verilməyibse, səbəbi nədir?

Müraciətdə qeyd olunur ki, AHİK-də yeni vəzifələrə daha çox sizin əvvəlki iş yerinizdəki şəxslər, dost-tanışlar yerləşdirilib. Bu iddialara cavabınız nədir?

AHİK-in əsas funksiyası olan işçilərin hüquqlarının müdafiəsi prinsipi fonunda, uzunillik əməkdaşların işdən çıxarılması və sosial təminat məsələlərinin diqqətdən kənardə qalması sizin rəhbərlik strategiyanızla nə dərəcədə uyğun gəlir?"

E.MƏMMƏDƏLİYEV, Musavat.com

142 bal toplayan İlyasovanın cinayət işində şok faktlar

Həbs edilən "AzE Estetik Mərkəz" MMC-nin direktorunun əməlləri ilə bağlı yeni nüanslar üzə çıxıb

hanında 700 ballıq şkala üzrə 142 bal toplayaraq heç bir təhsil müəssisəsinə qəbul ola bilməyib. Amma İlyasova öz ifadəsində deyib ki, 2000-2004-cü illərdə Azərbaycan Beynəlxalq Universitetində pedaqoji psixologiya ixtisası üzrə təhsil alıb. Həmin universitet sonradan ləğv edilib.

İlyasova heç bir peşə sahəsinə bilməyib. Bir müddət kosmetoloq kimi çalışıb. Sonra da gözəllik salonlarından birində lazer ustası kimi işləyib. Cərrahi əməliyyata başlayana qədər

Mərhum Səbirə uzun müddət imiş liposaksiya-piyosuvur-

ma əməliyyatı elətdirmək istəyirmiş. Buna görə də İlyasovaya müraciət edib.

Ülviyyə İlyasovanın sözlərinə görə, Səbirənin pulu olmadığı üçün onu əməliyyat etməyə razılışıb ki, ona yaxşılaşdırma:

"Əməliyyat üçün 500 manatlıq yeni məhsullar aldım. Məhsulları gətirdikdən sonra anestezioloq Lamiyə Səbirəyə inyeksiya yolu ilə propofol, fentanil və medazin dərmanlarını vurandan sonra əməliyyata başladıq. Əməliyyatdan sonra Səbirə dərhal ayıldı. Səbirəni öz məşinimdə evə gətirdim. Səbirə xahiş etmişdi ki, əməliyyatdan sonra iki gün ona mən baxım.

Evə çatanda Səbirə özü pilləkənləri qalxdı. Səbirə çay içib divanda uzandı. Saat 23:50 radələrində Səbirənin halı pisləşdi. Lamiyəyə zəng vurdum. O da gəldi. Sonra təcili yardım çağırıdım. Təcili yardım gələndə dedilər ki, Səbirə vəfat edib".

Burada diqqət çəkən başqa bir məqam da var. Əməliyyatdan çıxan Səbirə-

ni məşində ön oturmaqda ağzıüstə uzadıblar. İlyasova deyib ki, Səbirəyə arxa nahiyyəsinə piy köçürüldüyü üçün arxası üstə uzanmaq olmazmış ki, deformasiya olub əyilə bilermiş.

Ülviyyə İlyasovanın ifadəsindən məlum olub ki, Səbirə "Azər-Türk Med" klinikasında cərrah Şövkət Əliyeva tərəfindən əməliyyat olunacaqmış. Lakin Şövkət Əliyeva əməliyyata 7 min manat pul istəyib. Səbirə pulu olmadığı üçün Ülviyyədən endirim istəməsinə xahiş edib. Ülviyyənin xahişi ilə Şövkət Əliyeva əməliyyatı 4700 manata edəcəyini deyib. Lakin bu məbləğə də Səbirənin imkanı çatmayıb. Səbirə əməliyyat üçün Ülviyyəyə 250 manat verib. Ülviyyə həmin puldan 200 manatını anestezioloqa verib. 50 manata isə korset alıb.

Məhkəmədə mərhumun anası hüquqi varis kimi dindirilən zaman məlum olub ki, Səbirə əməliyyatı onun razılığı olmadan edib. Mərhumun anası deyib ki, qızına Ülviyyənin ya-

nına əməliyyata gətməməsi üçün bir neçə dəfə xəbərdarlıq edib:

"Mən qızıma dedim ki, Ülviyyə həkim deyil, onun yanına gətmə. Səbirə mənə deyirdi ki, Ülviyyə indiyə qədər neçə əməliyyat edib və problem yaşamayıb. Həmin gün Səbirə əri ilə getmişdi. Sonra yolda Səbirənin əri Eldar mənə zəng etdi ki, əməliyyat bitib. Ülviyyənin məşinində olanda Səbirənin səsinə eşitdim. Eldar dedi ki, Səbirə xoruldayır. Mən dedim ki, Səbirə heç vaxt xoruldamır. Onlara dedim ki, Səbirə can verir. Sonra evə gediblər. Axşam Ülviyyəyə zəng etdim. Amma telefonu qızı açdı. Sonra Ülviyyə mənə zəng edəndə eşitməmişəm.

Mənə qızımın öldüyünü gecə saat 4-də deyiblər. Qızımın son halını görmüşdüm. Ülviyyə deyir ki, qızım pilləkəni özü qalxıb, xurma ilə çay içib. O vəziyyətdə olan adam bunları necə edib?"

Mərhumun anası Ülviyyə İlyasovadan şikayətçi olduğunu, ona ən ağır cəza verilməsini istəyib.

Məhkəmə istintaqı zamanı məlum olub ki, mərhumun ailəsi Ülviyyə İlyasovaya qarşı maddi və mənəvi təzminat irəli sürüb. Maddi ziyanla görə 63 min manat, mənəvi ziyanla görə isə 80 min manat tələb edilib.

Məhkəmə maddi ziyanın 11 min, mənəvi ziyanın isə 20 minlik hissəsini təmin edib.

Məhkəmənin hökmü ilə Ülviyyə İlyasova 3 il 2 ay müddətə azadlıqdan məhrum edilib. Cəzasını məntəqə tipli cəzaçəkmə müəssisəsində çəkəcək.

İlkin MURADOV, Musavat.com

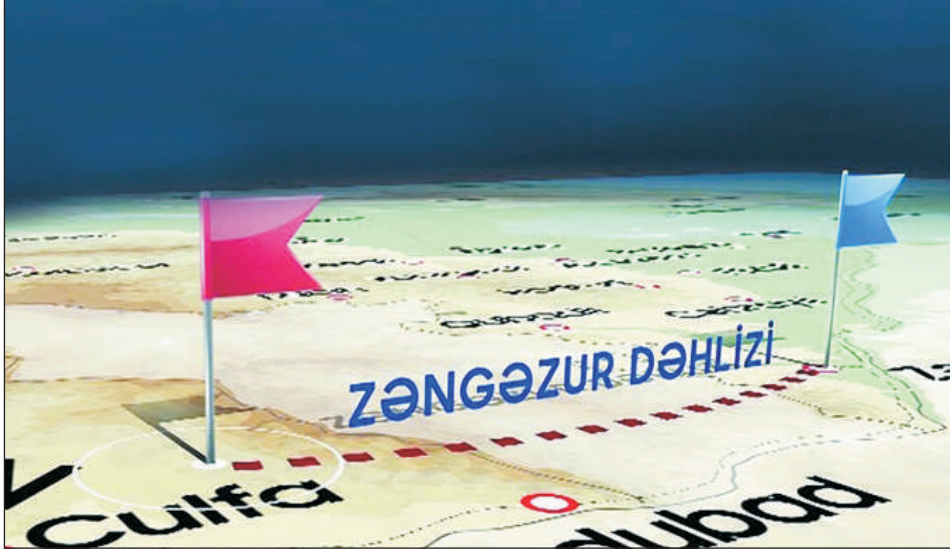
“Türkiyə, Pakistan, Azərbaycan. Bu ölkələr Zəngəzur dəhlizindən çox narahatdır. Zəngəzur dəhlizi bir neçə ölkəyə təsir edəcək strateji regiondur. Ekspertlərə görə, Hindistan burada Ermənistanı dəstəkləməklə Türkiyə, Azərbaycan və Pakistanın işini çətinləşdirə bilər”.

Hindistanın nüfuzlu media orqanlarından sayılan India.com saytı belə yazıb. Gördüyünüz kimi, Türkiyə və Pakistan liderlərinin Azərbaycana səfəri Hindistan tərəfindən xüsusi maraqla izlənilir.

Sayt həmçinin yazır: “Bu arada Hindistanda mühüm, lakin daha az diqqət çəkən bir hadisə baş verdi. Keçən həftə Ermənistan Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryan Dehlidə olub və Hindistanın milli təhlükəsizlik müşaviri Ajit Doval ilə görüşüb. Onların danışqlarında “Sindoor əməliyyatı” ilə bağlı müzakirələr olub, lakin səfər zamanı başqa bir əsas narahatlıq var idi, o da Zəngəzur dəhlizi idi”.

Məqalədə birmənalı şəkildə deyilir ki, Pakistan və Türkiyə Ermənistanla münafişəsində Azərbaycanı açıq şəkildə dəstəkləyir, Hindistan isə həmişə Ermənistanın yanındadır. “Analitiklər hesab edir ki, Hindistan, İran və Ermənistan üçün daha sıx əməkdaşlıq etmək üçün doğru zamandır. Hindistan Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı Ermənistanı qəti şəkildə dəstəkləmə, Azərbaycanın qurudan Avropaya çıxışını əngəlləyə və Türkiyə-Azərbaycan-Pakistan müttəfiqliyinə böyük zərbə vura bilər”, - müəllif qeyd edib.

Məqalədə daha sonra bildirilir ki, Zəngəzur dəhlizindəki avtomobil və dəmir yolu Ermənistanın “Sünik” (Qərbi Zəngəzur - red.) vilayətindən keçməlidir. Bu, Ermənistanı İranla birləşdirən yeganə quru yolu kəsəcək: “Deməli, dəhlizin tikintisinin böyük

Zəngəzur dəhlizinə qarşı “üçlü” ittifaq - Məkrli plan

Dünya nəhənglərinin marağında olan proyektə üç paytaxt poza bilər; Bakı, Ankara və İslamabadın alacağı ön tədbirlər

strateji nəticələri olacaq. Əgər dəhlizin çəkilişi baş tutsa, bu marşrut həm də Azərbaycan və Türkiyəyə bir-birinə birbaşa qurudan çıxış imkanı verəcək - hazırda bu ölkələrin belə bir imkanı yoxdur. Ona görə də Türkiyə bu layihəni tam dəstəkləyir. Sırr deyil ki, Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan uzun müddətdir ki, Türk və İslam bölgələrini qurudan yenidən birləşdirməyi xəyal edir və bu dəhliz onun baxışlarına tam uyğun gəlir. Bir çox ekspertlərə görə, cənab Ərdoğan Zəngəzur dəhlizini

Türkiyənin Asiyadakı təsirini bərpə etmək məqsədinin bir hissəsi kimi görür”.

Məqalənin müəllifi Pathak axırda yazıb ki, Zəngəzur dəhlizi təkcə Ermənistanla Azərbaycan arasında lokal məsələ deyil. Bu dəhliz regional güc balanslarını dəyişmək gücündədir: “1) Ermənistanın cənub bölgəsinə nəzarətini zəiflədə bilər. 2) Ermənistanın əsas bölgələrini qurudan yenidən birləşdirməyi xəyal edir və bu dəhliz onun baxışlarına tam uyğun gəlir. Bir çox ekspertlərə görə, cənab Ərdoğan Zəngəzur dəhlizini

zi təkcə nəqliyyatla bağlı deyil, dünyanın çox həssas yerində geosiyasi nəzarət, təsir və gələcək ittifaqları formalaşdırma bilər”.

Bu qəbil iddialar nə dərəcədə əsaslıdır? Hindistan İran və Ermənistanla birgə Zəngəzur dəhlizini və Azərbaycanın qurudan Avropaya çıxışını əngəlləyə bilərmi? Buna “üçlüyün” resursu yetərməyi və Bakı, Ankara və İslamabad hansı ön tədbirləri almalıdır?

Professor Fikrət Yusifov “Yeni Müsavat”a şərhində bildirdi ki, bu prosesin qarşısını almaq nə Ermənistanın,

nə Hindistanın, nə də İranın gücündə olan məsələ deyil: “Bu məsələ dünyanın iki böyük güc sahibi olan ABŞ və Çinin maraqlarında olan bir məsələdir. Ona görə də bu məsələnin reallaşmasının qarşısını uzun müddət ala bilməyə üçüncü tərəflərin gücü yetməyəcək. Söhbət Şərqlə Qərbi birləşdirən böyük kommunikasiyan, yoldan maksimum faydalanmaqdan gedir. Ona görə burada Hindistanın və ya İranın bu layihəni əngəlləyə bilmək qüdrətdə olmasını düşünmürəm”.

Qeyd edək ki, Azərbaycan dəhlizin özünə aid hissə-

də Zəngəzur dəhlizi anlayışı yoxdur”.

Yada salaq ki, Azərbaycan lideri İlham Əliyev bu ilin yanvarında yerli telekanallara müsahibəsində “Zəngəzur dəhlizi açılmalıdır və açılacaq, onlar bunu nə qədər tez başa düşsələr, o qədər də yaxşıdır” deyib.

Bəzi iddialara görə, Zəngəzur dəhlizinin Ermənistanından - daha doğrusu, Azərbaycanın tələb etdiyi marşrut üzrə - keçməsi ilə bağlı Bakı ilə İrəvan arasında ön razılaşma əldə olunub. Lakin bu razılaşma rəsmi səviyyədə elan edilmir. Səbəb isə məlumdur - Rusiya bu prosesin içində olmaq istəyir, lakin Azərbaycan və Ermənistan artıq bu layihədə Moskvanın rolunun olmamasında maraqlıdır. Çünki 2020-ci il deyil və bölgədə yeni güc balansları formalaşmaqdadır.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı dəfələrlə verdiyi sərt və qəti bəyanatlar dövlətin strateji iradəsini ortaya qoyur. Bu məsələ sadəcə iqtisadi yox, həm də geosiyasi və dövlətçilik prioritetidir. Azərbaycan bu dəhlizdən heç bir halda geri çəkilməyəcək. Bunu nə Rusiya, nə İran, nə də digər aktorlar dəyişdirə bilər.

Yekun olaraq qeyd etmək lazımdır ki, “Zəngəzur dəhlizi bitdi” demək, təkcə Azərbaycanın strateji hədəflərini yanlış dəyərləndirmək deyil, həm də bölgədə baş verən geosiyasi reallıqları görməzdən gəlməkdir. Bu layihə hələ başlamayıb, amma artıq yeni dünya düzenində yerini alıb. Və onu əngəlləmək istəyənlərin qarşısında təkcə Bakı yox, Türkiyə, Çin və Orta Asiya ölkələri də dayanır.

□ **Elibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

Paşinyan Qərbi Zəngəzurdə Rusiya konsulluğu istəmir

“Sünik vilayətində (Qərbi Zəngəzur - red.) Fransaya konsulluq açmağa icazə verən Ermənistan hökuməti Rusiyanın eyni istəyini üç il rədd edir”. Teleqraf xəbər verir ki, bu barədə “Past” qəzeti məlumat yayıb.

Erməni nəşri bildirir ki, iyunun 2-də Qafan şəhərində

Fransanın fəxri konsulluğunun açılışı olacaq:

“Fəxri konsul milliyətcə ermənidir, Gorus Frankofoniya Mərkəzinin direktoru Karmen Apuntsdur. Rəsmi Parisin niyə Sünikdə baş konsulluq açmaq qərarına gəldiyi hələ də

məlum deyil. İran hələ 2022-ci ildə Qafanda baş konsulluq açıb. Sünikdə Fransa konsulluğunun açılması ilə bağlı danışıqlar 2022-ci ilin sentyabrından gedirdi.

Həmçinin Nikol Paşinyan hökuməti Sünikdə Rusiya baş konsulluğunun açılması təklifi

nə maneə olmaq üçün əlindən gələni edir. Rusiya illərdir Sünikdə baş konsulluq açmaq niyyətindən danışır. Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov ötən həftə İrəvanda erməni həmkarı Ararat Mirzoyanla bu məsələni ətraflı müzakirə etdiyini bildirib və əlavə edib ki, hazırda hazırlıq gedir.

Lavrovun Ermənistanı səfərindən sonra Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin sözçüsü Mariya Zaxarova İrəvanı Rusiyanın Qafanda baş konsulluğunun niyə açılmaması ilə bağlı suala cavab verməyə çağırıb. Ermənistan tərəfi isə tələsmir, şərh verməyi önəmli sayır.

Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin sözçüsü Ani Badalyan Zaxarovaya cavabında sadəcə məsələ ilə bağlı müzakirələrin davam etdiyini bildirib.

“Past”ın fikrincə, Nikol Paşinyan hökuməti Rusiyanın Qafanda baş konsulluğunun açılmasında maraqlı deyil.

“Ermənistan boşalacaq, muxtariyyət elan olunacaq” - İrəvanda panika

Ermənistan Qərbi Azərbaycan və Azərbaycanlıların öz yurdlarına dönüşü məsələsi ciddi şəkildə müzakirə olunur. Tribunainfo.az xəbər verir ki, erməni siyasətçilər, xüsusən də müxalifət məsələ ətrafında “stakanda fırtına” yaratmağa çalışırlar.

Keçmiş səfir Edqar Qazaryan iddia edib ki, Ermənistan 1,5 milyona qədər azərbaycanlının köçürülməsi gözlənilir. Onun sözlərinə görə, köç başa çatdıqdan sonra onların mühafizəsi ayrı-ayrı ölkələr tərəfindən təmin ediləcək. “Onların müdafiəsi üçün Azərbaycanı və ya dost Azərbaycan dövlətini təmsil edən xüsusi polis qüvvələri yaradılacaq”.

Digər erməni ekspert Artur Xaçikyan isə bildirib ki, 300 min azərbaycanlı geri dönersə, Ermənistan məhv olar. “Tutaq ki, azərbaycanlılar bura gəliblər. Nə qədər vaxt lazımdır ki, onların mülk məsələsi həll olunsun? Ona görə də mübahisələr yaranacaq. İş böyüyəcək. Mühərribə yada düşəcək. Ermənistan ordu yeritməli olacaq. Azərbaycan müdaxilə edəcək”.

Onun sözlərinə görə, proses bununla da bitməyəcək. “Sonra bütün Ermənistan boşalacaq, muxtariyyət elan olunacaq. Azərbaycanlılar deyəcəklər ki, o ərazini müdafiə etməliyik, parlamentdə təmsil olunmaq tələbi də ola bilər”.

ABŞ Senatının Xarici Əlaqələr Komitəsinin üzvü, senator Stiv Daines Azərbaycana səfər edib. Səfəri çərçivəsində o, Prezident İlham Əliyev tərəfindən qəbul edilib. Qonaq həmçinin xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarovla görüşüb. Görüşlər zamanı ABŞ-Azərbaycan iqtisadi əməkdaşlığının gücləndirilməsi, eləcə də regionda sülh və təhlükəsizliyin təşviqi məsələləri müzakirə olunub.

Politoloq Elxan Şahinoğlu görə, Daines Azərbaycan-Ermənistan danışıqlarının və iki ölkə arasında sülh sazişinin imzalanması ilə maraqlanıb və böyük ehtimalla bu məsələdə Vaşinqtonun hansı rol oynaya biləcəyi də onun diqqət mərkəzində olub: "İkincisi, ABŞ Konqresini narahat edən mövzulardan biri Rusiyanın Cənubi Qafqaza təsir imkanlarını artırması ehtimalıdır və mümkündür ki, Stiv Daines bu mövzuyla bağlı da Azərbaycan rəsmilərinin mövqeyini öyrənib. Üçüncüsü, Daines Azərbaycan-İsrail əməkdaşlığının mövcud vəziyyəti ilə maraqlanıb. Təsadüfi deyil ki, amerikalı senator Bakıda İsrailin Azərbaycandakı səfiri Corc Diklə də görüşüb".

Prezident Donald Trampın ən yaxın tərəfdarlarından, Putinin isə sərt tənqidçilərindən olan amerikalı senatorun Bakı səfəri həm də Trampın və dövlət katibi Rubionun Azərbaycana təbrik məktublarından dərhal sonraya təsadüf edir. Vaşinqton yavaş-yavaş Bakı ilə münasibətlərdə "işinmə hərəkətləri"nə başlamaqdadır. Tramp administrasiyasının əvvəlki dövründə Azərbaycanla ABŞ arasında münasibətlərdə yeni və dinamik sistem formalaşmışdı.

Tramp Transxəzər əməkdaşlığına və Azərbaycanın rəhbərlik etdiyi enerji layihələrinə daim dəstək göstərüb. Dünyanın enerji təhlükəsizliyində mühüm yer tutan Cənub Qaz Dəhlizi məhz onun prezidentliyi dövründə başa çatdırıldı. Qabaqcadan da proqnozlaşdırılırdı ki, Tramp hakimiyyətə gəldikdən sonra ümumiyyətlə iqtisadi inkişafa yönəlmiş pragmatik siyasət yürüdəcək. Bu baxımdan Azərbaycan ABŞ üçün Ermənistandan qat-qat cəlbəedici tərəfdaşdır. Çünki Azərbaycan iqtisadi baxımdan Ermənistandan daha təsirli və güclüdür. Azərbaycan neft-qaz resursuna malikdir. Neft-qaz isə müasir iqtisadi

Trampın adamları ard-arda Bakıda - ABŞ-la əlaqələrdə yeni gəlişmə

Ağ Ev rəhbərinin Azərbaycana məktublarından sonra Senatın və Dövlət Departamenti nümayəndəsinin ölkəmizə gəlişi ilə münasibətlərdə hansı mərhələ başlanır?

diyyatda mühüm amildir.

Mayın 30-da isə Azərbaycan xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ABŞ dövlət katibinin Avropa və Avrasiya məsələləri üzrə köməkçisinin müavini Coşua Hakin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib. XİN-dən APA-ya verilən xəbəre görə, görüşdə Azərbaycan və ABŞ arasında ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlıq məsələləri, habelə Azərbaycan və Ermənistan arasında normallaşma prosesinin cari vəziyyəti müzakirə olunub. Azərbaycanla ABŞ arasında bir sıra istiqamətlərdə tarixi münasibətlərin, enerji təhlükəsizliyi və bir sıra digər sahələrdə faydalı əməkdaşlığın əhəmiyyəti və qarşılıqlı maraqlar çərçivəsində ikitərəfli münasibətlərin inkişafının vacibliyi qeyd olunub. Görüş zamanı bölgədə enerji layihələri, alternativ enerji üzrə planlar, nəqliyyat və kommunikasiya xətlərinin perspektivləri, Mərkəzi Asiya ilə birgə əməkdaşlıq fəaliyyəti nəzərdən keçirilib. Nazir Ceyhun Bayramov postmünaqişə dövründə bölgədə vəziyyət, Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh prosesinin cari vəziyyəti və perspektivləri, mövcud maneələr barədə qarşı tərəfə məlumat verib. Görüşdə, habelə qarşılıqlı maraq doğuran regional məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Senatın və dövlət katibinin müavininin köməkçisinin məlum məktublardan sonra Azərbaycana gəlişi

ilə Bakı-Vaşinqton münasibətlərində hansı mərhələ başlanır? Tezliklə Azərbaycan Prezidenti ABŞ-a səfər edə bilərmə? Ağ Ev sülh, blokada olan kommunikasiyalar məsələsində, İrəvanla sülh müqaviləsi məsələsində hansı dəstəyi verə bilər?

"Alyans" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Abutalıb Səmədov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Bayden administrasiyasının ilk iki ilində Azərbaycanla ABŞ arasında münasibətlər gözələyimizdən yaxşı oldu: "Sülh sazişinin imzalanması istiqamətində danışıqlarda ən mühüm addımlar ABŞ-ın vasitəçiliyi ilə atıldı. Məlum Vaşinqton variantı ortaya çıxdı. Eyni zamanda, Praqda imzalanan sənəddə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyi Ermənistan tərəfindən tanındı. Burada da ABŞ-ın rolu kifayət qədər çox idi. Ancaq sonrakı dövrdə Ermənistan açıq şəkildə antirus mövqeyinə keçəndən sonra ABŞ-ı da mövqeyi dəyişdi və açıq şəkildə Ermənistanı dəstəkləməyə başladı. Bu da ona gətirib çıxardı ki, Azərbaycan ABŞ-ın vasitəçilikdən uzaqlaşdırdı. Bayden fərqli olaraq Tramp administrasiyası Amerikanın iqtisadi maraqlarını önə çəkib və əsas məqsəd kimi Amerika iqtisadiyyatının yüksəldilməsi və dünyada sülhün təmin olunması istiqamətində mühüm addımlar atılması kursu seçilib. Burada təbii ki, Azərbaycanın rolu çox böyükdür".

A.Səmədov qeyd etdi ki, Cənubi Qafqazın iqtisadi cəhətdən ən güclü dövləti Azərbaycandır: "Bu səbəbdən ilin əvvəlində Paşinyanın Vaşinqtona səfəri son dərəcə uğursuz oldu və arzuladığı münasibəti görmədi. Anladı ki, onun Bayden administrasiyasının son günlərində imzaladığı strateji tərəfdaşlıq sənədinin heç bir əhəmiyyəti yoxdur. Son aylar artıq Paşinyan antirus bəyanatlar verməkdən, demək olar, imtina edib. Azərbaycanla ABŞ-ın iqtisadi əməkdaşlığı gün-gündən böyüyür. Bu ilin ilk dörd ayında ticarət dövriyyəsi ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 2,2 dəfə artıb 461 milyon dollara təşkil edib. Təbii ki, biz ABŞ-la aramızda olan iqtisadi münasibətləri inkişaf etdirmək istəyindəyik. Burada ikinci mühüm məqam Azərbaycan-Ermənistan sülh sazişinin imzalanması məsələsidir. Artıq layihə razılaşdırılıb. Ancaq layihənin imzalanmasına mane olan iki mühüm məqam var. Onlardan Minsk konfransının ləğv olunması barədə ATƏT-in Nazirlər Şurasına müraciət etmək məsələsidir. Ermənistan israrla bundan imtina edir və deyir ki, sülh sazişi imzalandıqdan sonra ATƏT-ə müraciət edib Minsk konfransının ləğvi məsələsini qaldırmaq olar. Burada söhbət Minsk Qrupundan yox, Minsk Konfransından getməlidir. Çünki rəsmi şəkildə Minsk Qrupu yaradılmayıb, Minsk Konfransı yaradılıb. Sonra

dan Minsk Konfransının sədri Mario Rafaelli Minsk Qrupu ifadəsini ortaya atıb, ancaq onun yaradılması haqqında heç bir rəsmi qərar yoxdur. Rəsmi sənədlərdə Minsk Konfransı ifadəsi gedir. Minsk Konfransının ləğvi məsələsi ilə bağlı ABŞ kömək göstərə bilər və Ermənistanla lazımi təsiri göstərə bilər".

Eksperlin sözlərinə görə, ikinci mühüm məsələ Ermənistan konstitusiyasında Azərbaycana qarşı ərazi iddiasının ləğvi ilə

hələ bir tərəfə çıxmaq mümkün olmur. Ancaq Azərbaycan-Ermənistan sülh sazişi artıq hazırdır və bu məsələnin həll olunmasında ABŞ-ın aparıcı mövqə tutması Trampın sülh missiyasına ciddi töhfə ola bilər. Azərbaycanın gözləntiləri də bununla bağlıdır".

Yaxın vaxtlarda Azərbaycan Prezidentinin ABŞ-a səfərinin olub-olmayacağına gəlincə, A.Səmədov vurğuladı ki, belə bir səfərin gərsində Azərbaycana qarşı çəkləşməsi hər iki dövlətin faydasına olardı. Amma ya-

bağlıdır ki, burada da Ermənistan barışmaz mövqə tutub məsələni həll etmir. Burada da təbii ki, məsələnin həlli üçün Amerikanın ciddi yardımı ola bilər: "Çünki Tramp özünün əsas missiyasını dünyada sülhü təmin etmək kimi bəyan etmişdi. Ancaq iş elə gətirib ki, Ukraynada ciddi bir uğur yoxdur və gözlənilmir. İsrail-Fələstin qarşıdurmasında

xin zamanda belə bir qərarın qəbul olunması bu gün o qədər də real görünmür: "Ancaq Trampın hakimiyyətdə olacağı müddətdə ümid edirik ki, belə bir qərar qəbul oluna bilər və ABŞ Prezidenti Azərbaycan Prezidentini Vaşinqtona səfərə dəvət edə bilər. Trampın hakimiyyəti dövrü bu səfərin baş tutması üçün ən uyğun zamandır".

□ **Elibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

ABŞ-da erməni dəstəsinə ağır zərbə

ABŞ-da pandemiya yardımlarını mənimsəyən erməni cinayətkar dəstənin başçısı həbs olunub. Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə görüntüləri "Fox News" telekanalı yayımlayıb.

ABŞ Daxili Təhlükəsizlik Nazirliyinin (DHS) məlumatına görə, Los-Ancelesdə saxlanılan şəxs - Uilyam Makgreyən - 30 milyon dollarlıq dələduzluq sxeminin əsas təşkilatçısı hesab olunur. Onunla birlikdə daha 13 erməni mənşəli şəxs də həbs edilib. Onların əksəriyyətinin artıq ABŞ vətəndaşlığı aldığı bildirilir.

İstintaq materiallarına əsasən, dəstə saxta şirkətlər yaradıb, yalan sənədlər təqdim edərək COVID-19 pandemiyası dövründə ayrılmış yardımları qanunsuz şəkildə mənimsəyib. Pulların bir hissəsi dəbdəbəli evlər və bahalı əşyaların alınmasına xərclənib, qalanı isə Ermənistanla çıxarılıb. Cinayətkar qrupa qarşı dələduzluq, bank fırıldaqı və çirkli pulların yuyulması ittihamları irəli sürülüb.

□ **Musavat.com**

“Ermənistanın “Smerç” atması nəticəsində yaralandım” - Zərərçəkmiş

Bakı Hərbi Məhkəməsində davam etdirilən məhkəmə prosesində zərərçəkmiş şəxs Elçin Şirinov ifadəsində bildirib ki, 2020-ci il oktyabrın 28-də saat 13 radələrində “VAZ 21074” markalı avtomobillə Bərdə şəhərində olarkən Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən atılmış “Smerç” raketini düşüb.

Musavat.com xəbər verir ki, o, hadisə nəticəsində dərəcəsinə görə sağlamlığa ağır zərər vurmaya aid gəlpə xəsərləri alıb.

“Bərdəyə çox sayda hücum oldu. “Smerç”ləri dəfələrlə atıblar. Nəticədə çoxlu sayda ölən, yaralanan oldu”, - deyərək zərərçəkmiş şəxs bildirib.

Qeyd edək ki, Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri, o cümlədən təcavüzkar müharibənin hazırlanması və aparılması, soyqırımı, müharibə qanunlarını və qaydalarını pozma, habelə terrorçuluq, terrorçuluğu maliyyələşdirmə, hakimiyyəti zorla ələ keçirmə, onu zorla saxlama və digər çoxsaylı cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan Respublikasının vətəndaşlarının məhkəməsi davam etdirilir.

Erməni keşiş İran ordusu ilə “xox” gəlir

Erməni din xadimləri davamlı olaraq həm nifrət toxumu səpməklə, həm də hərzə-hədyan danışmaqla məşğuldurlar. Tribunainfo.az bildirir ki, erməni xalqının əsas “ideoloq”u olan keşişlər daha çox varlanmaq üçün öz xalqına da rəhm etmirlər.

Müharibələr, xalqlar arasında düşmənçilik, dini mövhumat və bu qəbildən olan bütün neqativləri ermənilərin üzərinə yükləmiş kilsə indi də Azərbaycanı İran ordusu ilə qorxutmağa başlayıb. Keşiş Vardan Xaçatryan bildirib ki, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin rəhbəri, Şeyxülislam Allahşükür Paşazadənin son açıqlamaları guya “qorxu”dan irəli gəlir. “Paşazadənin açıqlaması Azərbaycanda hökm sürən qorxunun nəticəsidir”.

Bunun ardından o, Azərbaycanı İran ordusu ilə qorxutmağa çalışıb. “Çünki Farsın şimal sərhədində cəmləşmiş 200 minlik fars ordusu Azərbaycanın üzərində Demokl qılıncı kimi asılır”.

P.S. Ömrü boyu nağıl danışib, ona-buna yalmanaraq yaşayan erməni keşişləri bu dəfə İranı özlərinə qalxan seçiblər. Guya 200 minlik İran ordusu sərhədimizdə dayanıb. Bu bədbəxt bilmir ki, Azərbaycan Ordusu hələ 2022-ci ildə İran ordusunun sərhəddə güc nümayişinə layiqli cavab verib.

Eyni zamanda, bu bədbəxt bir neçə gün əvvəl Azərbaycan və İran hərbi birləşmələrinin Qarabağda birlikdə təlimindən bixəbərdir.

Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev BMT Təhlükəsizlik Şurasında islahatların aparılmasına və orada daha çox ölkənin təmsil olunmasına çağırır. Bu barədə o, Astana Beynəlxalq Forumunun plenar sessiyasında çıxışı zamanı bildirib (Teleqraf).

Tokayevin sözlərinə görə, dünya üçün vacib qərarlar yalnız bir neçə dövlət - BMT Təhlükəsizlik Şurasının beş daimi üzvü tərəfindən qəbul edilə bilməz. “Milyardlarla insanı əhatə edən kritik qərarlar yalnız bir neçə ölkə tərəfindən qəbul edilə bilməz. Buna görə də Qazaxıstan BMT Təhlükəsizlik Şurasının genişləndirilməsini dəstəkləyir. BMT-nin aktuallığını qoruyub saxlaması və real dünyanı əks etdirməsi üçün Təhlükəsizlik Şurasında struktur islahatları zəruri-

dir”, - dövlət başçısı vurğulayıb.

Kasım-Jomart Tokayev xatırladı ki, bu il BMT yaradılmasının 80 illiyini qeyd edəcək: “1945-ci ildə dağıdıcı dünya müharibəsindən sonra 51 dövlət tərəfindən yaradılan BMT daha dinc və təhlükəsiz dünya haqqında cəsarətli baxışlar təklif edib. Bu gün təşkilat daha müxtəlif, mürekkəb və bir-biri ilə əlaqəli global birliyi təmsil edən 193 üzv dövlətə malikdir. Amma BMT-nin əsas strukturları, xüsusilə də Təhlükə-

Tokayevdən Əliyevə və Ərdoğana möhtəşəm dəstək

Qazax lider BMT-də islahatlara çağırdı; bu istək reallaşacaqmı, yoxsa o, lazımsız qurum kimi ləğv ediləcək - Rəy

sizlik Şurası zaman keçdikcə az dəyişir”.

Qazaxıstan Prezidenti əlavə edib ki, 80 il əvvəl yaradılmış institusional strukturla müasir reallıqlar arasındakı bu uçurum BMT-yə inamı və onun effektivliyini sarsıdır.

Xatırladaq ki, BMT Təhlükəsizlik Şurasının veto hüququ olan daimi üzvlərinə Böyük Britaniya, ABŞ, Fransa, Rusiya və Çin daxildir. BMT və onun Təhlükəsizlik Şurasında köklü islahatların, təşkilatın effektiv quruma çevrilməsinin vacibliyi barədə Azərbaycan və Türkiyə liderləri də bir neçə dəfə çıxış ediblər. İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğan o sırada TŞ-nin daimi üzvləri arasında müsəlman dünyasını təmsil edən bir dövlətin zəruriliyini məxsusi vurğulayıblar.

BMT-də islahatlar reallaşacaqmı, yoxsa o, lazımsız qurum kimi günün birində ləğv ediləcək?

Deputat, Ana Vətən Partiyasının sədr müavini Günay Ağamalı “Yeni Müsavat”-a bildirdi ki, XXI əsrin ikinci onilliyindən etibarən dünya yeni geosiyasi və geoiqtisadi reallıqlarla üz-üzədir: “ABŞ-ın liderliyində qurulan beynəlxalq

münasibətlər sistemi artıq öz mövqeyini itirir və çoxqütblü dünya düzəninə keçid sürətlənir. Belə olduğu təqdirdə, dünya nizamını həyata keçirmək üçün qurulan beynəlxalq təşkilatların da ciddi şəkildə yenilənməyə və funksionallığını artırmağa ehtiyacı var. Qazaxıstan Prezidenti Qasım-Jomart Tokayevin Astana Beynəlxalq Forumunda BMT Təhlükəsizlik Şurasında islahatların aparılmasının zəruriliyi ilə əlaqədar səsləndirdiyi fikirlər məhz reallıqları ifadə edən global çağırışdır. Onun çıxışı yeni motivlərin canlandırılması deyil. Çünki bu kontekstdə cənab Prezident İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti, cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğan illərdir qəti və prinsipal mövqe sərgiləyir. Ölkə rəhbərimiz dəfələrlə BMT Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-effektivliyinə diqqət çəkərək islahatların vacibliyini vurğulayıb”.

Deputat xatırladı ki, həmçinin Ərdoğan “Dünya beşdən böyükdür” şüarını global tribunaya daşıyaraq BMT TŞ-da daimi üzvlər arasında müsəlman ölkələrinin də yer almasının vacibliyini qeyd edib: “Reallıq ondan

ibarətdir ki, dünya dəyişə də, BMT-nin strukturları dəyişməyib. Şurada yalnız ABŞ, Rusiya, Çin, Fransa və Böyük Britaniyanı əhatə edən 5 dövlətin veto hüququna malik olması ədalətdən daha çox şəxsi maraqların hökm sürməsinə zəmin yaradıb. Məhz bu səbəbdən Tokayevin çağırışı beynəlxalq ədalətə, birliyə və effektivliyə həsaslanmış yanaşmadır. Çünki bu mümkün olmasa təşkilat tədricən tarixin arxivinə qarışacaq”.

Ağ Partiya başqanının I müavini, siyasi şərhçi Əhəd Məmmədli isə qeyd etdi ki, Ərdoğanın “dünya 5-dən böyükdür” sözləri bir neçə il qabaq bəziləri üçün real görünürdü: “Çox az vaxt keçdi, qardaş ölkə prezidentinin nə qədər haqlı olduğu göründü. Bu illərdə Ərdoğanın rəhbərliyi ilə Türkiyə böyüdü. Türk dünyasının digər ölkəsi Azərbaycan ərazi bütövlüyünə qovuşdu. Bununla da Azərbaycan ölkə, dövlət başçısı olaraq da İlham Əliyevin dünyada nüfuzu çox artdı. Türkiyə-Azərbaycan birliyinin əhatəsi genişlənməyə başladı. Türkdilli təşkilat türk təşkilatına çevrildi. Postsovet məkanında böyük Turandan dani-

şılmağa başlandı. Türk Birliyi, Avropa Birliyi ilə müqayisə edildi. Başqa bir formatda bu dəfə İslam formasında Türkiyə-Azərbaycan-Pakistan müttəfiqliyi möhkəmləndi. Ələlxüsus da, Pakistanın kiçik müharibədə Hindistanı üstələməsi yuxarıda qeyd edilən müsəlman üçlüyünün ittifaqına böyük təkan verdi. Azərbaycan-Türkiyə-Pakistan liderlərinin Laçındakı zirvə toplantısı İslam dünyasında yeni, möhkəm ittifaqdan söz etdi”.

Ə.Məmmədli vurğuladı ki, xarici siyasət strategiyasının doğru cizilməsində Əliyev-Ərdoğan dostluğunun əhəmiyyətli rolu var: “Proseslər onu göstərir ki yaşadığımız təqvimlə baxsaq XXI əsrdə yenidən türk və müsəlman dünyası dirçəlir və əvvəlki vaxtlarına qayıtmağa başlayır. Artıq BMT kimi təşkilatlar köhnə dünyadır. Türk Birliyi isə yeni dünyadır və bu yeni dünyada yenidən formalaşır. BMT əvvəlki kimi qala bilməz. Bu qurum dəyişməlidir. Əks halda ləğv olunub yerinə bugünkü və sabahkı dünya reallığına cavab verən yeni qurum yaradılacaq”.

□ **Cavanşir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

Mayın 30-da Milli Məclisin yaz sessiyasının sonuncu plenar iclası keçirildi. Spiker Sahibə Qafarova giriş nitqində 28 May - Müstəqillik Günündə Azərbaycan və Türkiyə prezidentlərinin iştirakı ilə Laçın Beynəlxalq Hava Limanının açılışının əhəmiyyətindən bəhs etdi: “Bildiyiniz kimi, iki gün öncə, Azərbaycanın Müstəqillik Günündə Laçın Beynəlxalq Hava Limanının açılışı olmuşdur. Açılışda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti möhtərəm cənab İlham Əliyev və Türkiyə Cümhuriyyətinin Prezidenti möhtərəm cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğan iştirak etmişlər.

Xatırladım ki, Laçın Beynəlxalq Hava Limanı işğaldan azad edilmiş ərazilərdə inşa edilmiş üçüncü beynəlxalq hava limanıdır. Hesab edirəm ki, strateji əhəmiyyət daşıyan bir ərazidə hava limanının açılması ərazi bövlüyünü və suverenliyini təmin etmiş Azərbaycanın yeni milli hədəflərə doğru inamla irəlilədiyini göstərən son dərəcə önəmli hadisədir. Hava limanının açılışında qardaş Türkiyə Cümhuriyyəti rəhbərinin iştirakı Azərbaycan və Türkiyəni bir-birinə bağlayan strateji müttəfiqlik əlaqələrinin sarsılmazlığını bir daha nümayiş etdirdi”. S.Qafarova daha sonra qeyd etdi ki, Müstəqillik Günündə Laçın Azərbaycan-Türkiyə-Pakistan Zirvə görüşü də keçirildi: “Bu görüş ortaq dəyərləri bölüşən üç dost və qardaş ölkənin strateji birliyinin yeni bir təzahürü oldu. İnamlı söyləmək olar ki, Zirvə görüşündə qəbul edilmiş qərarlar dost və qardaş ölkələrin ən müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığında yeni mərhələ açacaqdır. Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunu yeni çağırışlara uyğun davam etdirən dövlət başçısı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Respublikası müstəqillik yollarında bundan sonra da inamla addımlayacaq və yeni böyük uğurlara imza atacaqdır”.

Spiker qeyd etdi ki, Müstəqillik Günü münasibəti ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti möhtərəm cənab İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya Milli Məclisin adından təbrik məktubları da ünvanlanıb.

Deputatlar alqışlarla təbriklərə qatıldılar.

Komitə sədri Fazil Mustafa Xəzər dənizinin suyunun sürətlə geri çəkilməsi barədə danışdı. Onun sözlərinə görə, dənizin geri çəkilməsinin bir müsbət faydası var ki, süni torpaq sahələri yaranır. Amma deputat Aral və Urmiyə faciələrini də xatırlatdı, “düşünməyəm ki, bu faciə Xəzərdən yan keçəcək”, söylədi. F.Mustafa Xəzər əsrlər boyu bu kimi sınaqlarla üz-üzə qaldığını xatırlatdı: “Mütəxəssislərin araşdırmalarına görə, Xəzərin suyunun qalxması nəticəsində 1978-95-ci illərdə

Milli Məclisin yaz sessiyası başa çatdı, növbədənəknar sessiya çağırıldı

Gələn həftə “Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il dövlət büdcəsinin icrası haqqında” qanun layihəsi ilk oxunuşda müzakirəyə çıxarılacaq

50 min hektar torpaq sahələri suyun altında qalıb. On dan sonrakı illərdə isə 38 min hektar torpaq sahəsi ortaya çıxıb. Bəzi yerlərdə də 200-300 metr geri çəkilib”. Deputat qeyd etdi ki, əksər bölgələrdə quyuların suyu da çəkilib. F.Mustafa mövcud vəziyyətin ciddiliyini nəzərə alıb, məsələni bölgə dövlətləri ilə müzakirə etməyi zəruri saydı.

Daha sonra komitə sədri bildirdi ki, Xəzərin geri çəkilməsi ilə paralel şəkildə təsəlimimizin geri çəkilməsi də diqqət çəkir. F.Mustafa bu günlərdə lisey və gimnazialara qəbulla bağlı Təhsil Nazirliyinin qəbul etdiyi qərarı xatırlatdı. Bildirdi ki, yüzlərlə, minlərlə uşaq və valideyn həzirləşərək qərarları açıqlandı: “Bu qərar 8 ay öncə qəbul olunsaydı, heç bir narahatlıq yaratmazdı. İmtahana qısa müddət qalmış verilən qərarla əlaqədar yaranan ictimai etirazlardan sonra nazirlik geri çəkildi və qərarı ləğv etdi. Biz bu məsələdə ciddiliyi artırmalıyıq. Bir çox sahələrdə bu kimi eksperimentlər müsbət nəticə vermir”. F.Mustafa nazirliyin bir sıra hallarda mövcud problemlərin səbəblərini 20 il əvvəldə axtarmasını da doğru saymadı: “20 il sonra, təhsil tam sıradan çıxandan sonra deyəcəklər ki, bu, 20 il əvvəlki səhvlərin nəticəsidir”. Deputatın sözlərinə görə, belə səhvlər axtarmaq bizi irəli aparmayacaq.

Deputat Razi Nurullayev dedi ki, biz keçmiş qaçqın və köçkünlərimizi Qarabağa həm də ruhan və mənə bağlamalıyıq: “30 il ərzində onlar yaxınlarını də-

də-baba yurdundan kənarda dəfn ediblər. Təklif edirəm ki, Qarabağdan köçkün düşənlərə yaxınlarını öz dədə-baba yurdlarında dəfn etmək üçün şərait yaradılsın. İnsan öz yaxınını dünyaya göz açdığı, ruhan bağlı olduğu torpaqlarda dəfn etmərsə, həmin torpaq onun üçün mənəvi bağını itirmiş olur. Qarabağa tam köç illərlə vaxt alacaq. Buna görə də tikilən və tikilməsinə başlanılmayan bütün yaşayış yerlərində birinci növbədə qəbiristanlıqların bərpa olunmasını təklif edirəm. Bu fəaliyyətin elə günü sabahdan həyata keçirilməsi Qarabağa qayıdışın mənəvi bağlarını daha da gücləndirəcək, dövlət siyasətini həyata keçirməyə ciddi töhvə vermiş olacaq”.

R.Nurullayev digər məsələdən bəhs etdi: “İşğaldan azad olunan ərazilər yenidən qururlur və keçmiş qaçqın və köçkünlər dədə-baba yurdlarına qayıtlar. Həqiqətən dövlət gözəl işlər görür və çox bəyənirəm. Adam baxır görülmə işlərin miqyasına, fəxr edir. Bunlara rəğmən, bərpa olunması evlərin sayı çoxdur və mənə belə gəlir ki, dövlət və hökumət öz üzərinə böyük məsuliyyət və öhdəlik götürür. Bu qədər yükü çəkmək çox ağırdır və gerek vətəndaşlar da bu proseslərdə əsas iştirakçıya çevrilsinlər. Təklif edirəm ki, minalardan təmizlənmiş ərazilərdə sürətli şəkildə layihələndirmə işləri aparılsın və vətəndaşlara öz evlərini icra orqanının təklif etdiyi layihə və qanun çərçivəsində tikməyə icazə verilsin. İnənirəm ki, keçmiş qaç-

qın və köçkünlərin xeyli hissəsinin öz evini tikmək imkanı var. Hətta təklif edirəm ki, dövlət infrastrukturunu yaratsın və ev tikintisini isə qəbul edilən qanuni çərçivədə vətəndaşların özlərinin tikməsinə icazə versin. Bu dövlətə daha ucuz başa gələr. Şirkətlər tərəfindən tikilən ev qiymətlərinin yansının qiymətinə vətəndaş özü tikə bilər. Dövlət onlara tikinti mərhələləri üzrə pul ayırsın. Biz bu üsulla, inanıram ki, 50 faiz dövlət vəsaitinə qənaət etmiş olarıq. Qubadlıdan bir dostum var: Əliquluuşağı kəndinin keçmiş kolxoz sədri Məşallah İbrahimov. Onunla tez-tez görüşürük. İndi Xızı rayonunun Qarabulaq kəndində məskunlaşan Məşallah kişi deyir ki, mən tez öz kəndimdə ev tikmək istəyirəm və mənimlə bərabər 30-40 ailə də bunu istəyir. Bu cür istəklər lap çoxdur. İstərdim ki, mənim bu təklifim aidiyyəti üzrə qiymətləndirilsin”.

İclasda Gender bərabərliyinin təmin edilməsinə nəzarəti həyata keçirən icra hakimiyyəti orqanının 2024-cü ildə fəaliyyəti haqqında məlumatı dinlənildi. Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi sədri Bahar Muradova məlumatı təqdim edərkən bildirdi ki, erkən evlilik və məişət zorakılığı ilə bağlı cinayət və inzibati məsuliyyəti nəzərdə tutulan subyektlərin dairəsi genişləndirilib: “Ümumi biloloji baba və nənəsi olan qohumlar arasında nikahın bağlanması qadağan edilmiş, qısamüddətli mühafizə orderinin müddəti artırılmış və onun verilməsi icbarı olub. Zərərçəkmiş şəxslərə

dövlət vəsaiti hesabına pul-suz hüquqi yardımın göstərilməsi qaydası təsdiq edilmiş, məişət zorakılığının qarşısının alınması üzrə monitorinq və əlaqələndirmə mexanizmi yaradılıb”.

“Daxili İşlər Nazirliyinə məişət zəmnində baş verən insidentlərə dair daxil olmuş müraciətlərin, o cümlədən cinayət hadisələrinin sayı azalıb. Bu isə ilk növbədə müdafiə mexanizmlərinin fəaliyyətinin koordinasiya edilməsi və güclənməsindən xəbər verir. B.Muradova çıxışında dedi. Onun sözləri-

cəlb olunub”. Ə.Məsimli bildirdi ki, Azərbaycanda xeyli ailə var ki, onlarda heç bir nəfər belə işləmir: “Bu, ailənin özünə və uşaqlara çox böyük zərərdir. Ona görə xüsusi məqsədli proqramlar hazırlanmalıdır ki, heç kəsin işləmədiyi ailələrdə azı 1 nəfərin işləməsi istiqamətində real işlər görülsün. Azərbaycanda son vaxtlar insanların gündəlik tələbatlarını ödəmək üçün aldığı malların qiymətində 1,5 dəfə artım var. Belə halda ailədə bir nəfər işləyəndə 4 nəfərdən ibarət ailənin minimum xərci 1000

nə görə, Gender bərabərliyinin təmin edilməsinə nəzarəti həyata keçirən icra hakimiyyəti orqanının 2024-cü ildə fəaliyyəti haqqında məlumatı təqdim edən komitə sədri bildirdi ki, ötən il zərərçəkmiş şəxslərə 325-i qısamüddətli (2023-cü ildə 180-i) 34-ü uzunmüddətli olmaqla (2023-cü ildə 16-sı) ümumilikdə 359 mühafizə orderi icraatda olub. B.Muradova qeyd etdi ki, 18 yaşınadək analar tərəfindən doğulan uşaqların sayında (463) və (2023-cü ildə - 1742 nəfər, 2024-cü ildə 1279 olub) 14 iqtisadi rayon üzrə nikah yaşının 1 il azaldılması ilə bağlı verilən icazələrin sayında (64 hal) azalma müşahidə olunub. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən 2024-cü ildə doğulan qız uşaqları ilə oğlan uşaqları arasındakı fərq azalıb, 7008-dən 6132-ə düşüb. Cins nisbəti hər 100 qıza 113 oğlan təşkil edir. 2020-ci ildə cins nisbəti hər 100 qıza 114 oğlan təşkil edib. 2023-cü ilə müqayisədə nikahların sayı azalıb, boşanmaların sayı isə dəyişməyərək eyni səviyyədə qalıb: nikaha daxilolma-49508, boşanma-21384.

Deputat Əli Məsimli diqqəti sosial məsələlərə yönəltdi. Bildirdi ki, 283 min işsizdən 169,5 mini, yeni 60 faizi işsiz kimi uçota alınır: “Onun da 94 faizi işlə təmin olunub. Bu məsələ belə deyil. Sorğular apanlsa, yerlərdə insanların əksəriyyəti işsizdir. Burada müsbət qarşılanan iki məqam var. İşsiz hesab olunan insanların 6 faizinə işsizliyə görə sığorta haqqı verilir. 10 faizi isə özünüməşğulluq proqramına

manatdan çoxdur. Bizdə orta əməkhaqqı ondan 13 faiz aşağıdır. Muzdla işləyən insanların yarıya qədərini aldığı vəsait isə ondan 1,8 dəfə aşağıdır. Beləliklə, bir nəfərin işləməsi indiki realıqda ailənin dolandırılması üçün çətinidir. Ona görə də qadınların işləyə biləcəyi sahələrin dairəsinin genişləndirilməsi istiqamətində addımlar atılmalıdır”.

Deputat Ceyhun Məmmədov bildirdi ki, bu gün cəmiyyətdə boşanmaların, uşaqların törətdikləri cinayətlərin sayının sürətlə artması ciddi narahatlıq doğurur. Odur ki, ailə institutunun güclənməsi üçün ciddi addımlar atmalıyıq: “Hesab edirəm bu prosesə televiziya verilişləri də ciddi mənfi təsir göstərir. Hesab edirəm, ailə dəyərlərinə zidd verilişlərin dayandırılması vaxtı çoxdan çatıb. Bu məsələlərdə cəmiyyətin də üzərinə ciddi məsuliyyət düşür. 16 yaşlı qızın toyunda iştirak edən hər kəs o cinayətə şərikdir. Necə olur ki bu qədər insanın biri bu qeyri-qanuni əmələ reaksiya vermirsən?”

Müzakirələrdən sonra ilik məlumat qəbul edildi.

Digər qanunların qəbulundan sonra yaz sessiyası işini başa çatdırdı. Spiker bildirdi ki, 85 deputatın müraciətinə əsasən, növbədənəknar sessiya çağırılıb. İyunun 3-də keçiriləcək növbədənəknar sessiyanın ilk iclasında “Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il dövlət büdcəsinin icrası haqqında” qanun layihəsi ilk oxunuşda müzakirəyə çıxarılacaq.

□ **Elsad PAŞASOY,**
“Yeni Müsavat”

Elti robot

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Məzahir müəllim deyir ki, seçki siyahılarında ölənlərin adının saxlanması əxlaq məsələsidir. Bunu iki cəhətdən anlamaq olar. Birincisi, ölünü siyahıda saxlamaq saxtakarlıqdır, deməli əxlaqsızlıqdır. Lakin bu cür düşünməyə heç bir əsasımız yoxdur - bizdə seçkilər axırıncı dəfə 20-ci əsrin əvvəlində saxtalaşdırılıb, onda da Dumaya seçkilər idi.

İkinci ehtimal daha məntiqlidir, sayın MSK sədrimiz söyləmək istəyir ki, nə olsun insan ölübdür, onun adını seçki siyahısından silsək əxlaqsızlıq edərək.

Doğrudan da, ağsaqqala hörmət borcumuzdur. Böyüksüz yerdə oturma, böyürə-böyürə qalarsan. Dağın başı, insanın yaşı. Ağbirçəyin birçəyi, səni dişləsin atmilçəyi. Hörmət elə, hörmət gör. Valideynin borcunu qaytar-mayana, bankdan kredit də verilməz. Məşəyə qaban gərəkdir, sürüyə çoban. Ağıllınız kimdir, qabaqda gedən qızıl zəncirli oliqarx. Hələlik bu qədər müdriklik bəsinizdir. Dəftərçəyə yazın, toyda-zadda sağlıq deyəndə işlədə bilərsiniz, müəllif haqları qəti qorunmur.

İnsan öləndən sonra seçki siyahısından çıxarılsa, bu onun xatirəsini təhqir etməkdir. Ta nə oldu, bizim başqa qədərbilməz, unutan xalqlardan fərquymiz olmalıdır, ya yox? O boyda mərmərdən abidələr, baş daşı qoyuruq, məzara aşılmaz hasarlar çəkirik, nə üçün adı siyahıdan silək? İnsanı yaşadan xatirələrdir. Şair demişkən, yada düşər xatirələr, həzin-həzin ağlaram, mən bu eşqi gəncliyimdən, bir xatirə saxlaram. Gör keçmişdə bizim nə gözəl mahnılarımız, nəğmə sözlərimiz olmuşdur... Yoxsa indi görürsən xalq artisti çıxır səhnəyə, deyir: "Verdim getdim, ağlama". Bu cür siyasi savadla seçkiyə getmək olmaz.

Yeri gəlmişkən, evin mətbəxində elti üzərində plastik cərrahiyyə əməliyyatı aparan həkimə 3 il 2 ay həbs cəzası verildi. Elti - iki qardaşın arvadları arasındakı sosial-iqtisadi münasibətlərin elmi adıdır. Əlbəttə, bunun yazımıza dəxli yoxdur, arada sizə məlumat verməyə çalışdım. Məlumat almaq heç zaman gec deyil. Xüsusilə indiki elmi-texniki tərəqqi (ETT) dövründə.

ETT terminini biz hələ 1980-ci illərdən işlədirik. O zaman Qorbaçov "ETT-nin sürətləndirilməsi" dövlət proqramını ortaya atmışdı. Əgər fikir verirsinizsə, ETT sözü hardasa elti sözüylə səsləşir. Ona görə də yaxşı olar cərrahlarımız gözəlləşdirmə əməliyyatını bundan sonra mətbəxlərində deyil, hamamda aparsınlar. Hamam daha steril mühitə malikdir. Eyvan da havalı olur, əgər qum tufanı şəhəri basmaybsa.

Bu arada Naxçıvan Dövlət Universitetində robot texnikası üzrə elti... üzr istəyirəm, elmi konfransdan video rastımıza çıxdı. Orda yerli istehsal robot tribunaya çıxaraq tədbir iştirakçılarına xoşgəldin edirdi və rektordan maaşları artırmağı istəyirdi. Bir də arada fürsətdən istifadə edib bir neçə saniyə yaltaqlandı. Bu, bizim milli robot-qayıрма sənayesinin dünya analoqlarından mühüm fərqi göstərir. Məsələn, xaricdə robotları düzəldərkən onların ayaq üstə sərbəst durması, yeriyərkən yıxılmaması, təkrar olunmayan hərəkətləri yerinə yetirmək qabiliyyəti və sairə üzərində çalışırlar. Hətta bu yaxınlarda Çində robot 21 kilometr yarımaraftan qaçdı. Bizim robot isə ancaq tribunada mix kimi durmağı, ağzını açıb-yumaraq maaş istəməyi bacarır. (Bakıda Məşədi İbad rəqsi edən və İsa Həbibbəyliyə salam verməkdən imtina edən robot da düzəldilib, ədalət naminə yazmalıyıq).

O cümlədən, biz yaxşı xatırlayırıq ki, Vasif Talibovun hakimiyyəti dövründə Naxçıvandakı robotlar nəinki maaşa artım istəyirdi, ağızlarını açmağa da qorxurdular. Onlar danışmağa cəhd eləsələr Vasif müəllim onları söküb təzədən yığardı.

Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imzalanması məsələsi Prezident İlham Əliyev və baş nazir Nikol Paşinyan arasında Albaniyada müzakirə predmeti olub, lakin konkret vaxt barədə məlumat yoxdur. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu barədə erməni mediası yazıb.

"Bakı və İrəvan arasında sülh müqaviləsinin imzalanması üçün tarixi razılaşdırmaq, həmçinin bəzi məqamları aydınlaşdırmaq üçün ikitərəfli məsləhətləşmələr davam edir". Bunu isə az öncə Paşinyan bildirib.

Ardınca Ermənistan Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryan mayın 29-da deyib: "Biz sülh sazişinin imzalanması üçün diplomatik kanallar vasitəsilə Azərbaycanla məsləhətləşmələr aparırıq. Sülh müqaviləsinin mətni yekunlaşıb və onun imzalanması qalıb".

Lakin rəsmi Bakının sülh müqaviləsinin imzalanması üçün iki legitim şərti və ya tələbi bəlli. Belə olan surətdə Paşinyanın və onun komandasının nikbinliyi nə ilə bağlı ola bilər? Bakı ilə "aydınlaşdırılmalı bəzi məqamlar" deyəndə Ermənistan baş naziri nəyi nəzərdə tutur, 2025-ci ildə bu il sənədin imzalanması mümkündürmü? Buna ən böyük əngəl hazırda nədir - Ermənistan cəmiyyəti, Rusiya, İran, yoxsa Qərb?..

"Paşinyan hesab edir ki, sülh sazişinin imzalanmasında istənilən gecikmə İrəvan üçün riskdir". Bunu isə rusiyalı politoloq Yevgeni Mixaylov söyləyib. "Lakin Nikol Paşinyanın "Ermənistanın Konstitusiyası Məhkəməsi sülh müqaviləsinin təsdiq etməsə, şəxsən Konstitusiyaya əlavə və dəyişikliklərlə bağlı referendum təşəbbüsü ilə çıxış edəcəyi" barədə bəyanatları nədənsə inandırıcı görünmür və ümumiyyətlə, heç nə demək deyil. Təbii ki, Azərbaycanı bu ardıcılıqlar qane etmir. Bakı sülh sazişi imzalanana qədər Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddialarını ehtiva edən müddəaların Ermənistan Konstitusiyasından çıxarılmasını tələb edir. Azərbaycanın mövqeyi tamamilə ədalətli və bərkəndir. Bakı risk etmək istəmir. İrəvan başa düşməlidir ki, Bakı ilə sülh əldə olunmasa, Azərbaycanın sülh sazişinin imzalanması ilə bağlı irəli sürdüyü tələbləri yerinə yetirmək üçün konkret addımlar atmasa, Bakının İrəvanı sülhə məcbur etməsi daha ağır formalar ala bilər", - deyərək qeyd edib.

İrəvanın "sülh tələsi" - Bakı "B planı"nı işə sala bilər

Ermənistanın tələm-tələsik və yarımçıq sülh sənədi imzalamaq hiyləsinin məkrli səbəbləri üzə çıxır; Paşinyan "aydınlaşdırılmalı bəzi məqamlar" deyəndə nəyə işarə edir?

Başqa sözlə, Azərbaycanın "B planı" işə düşə bilər...

Siyasi ekspert Züriyə Qarayeva "Yeni Müsavat"a bildirib ki, Ermənistanla diplomatik təzyiqləri artırmaq lazımdır. Onun fikrincə, rəsmi İrəvanı sülhə məcbur etmək üçün siyasi-diplomatik üsullarla təsirləri gücləndirməliyə. Ekspertin sözlərinə görə, Ermənistan hakimiyyəti sülh mövzusunda "gözə küll üfürür" və vaxt udmağa çalışır. "Cənab Prezident hər bir görüşdə və çıxışlarında Azərbaycan dövlətinin mövqeyini, tələblərini səsləndirir. Əgər münaqişənin tam başa çatması Ermənistanla lazımdır, şərtlər qəbul olunmalıdır. Ancaq vaxt qazanmaq və hakimiyyət kürsüsünü düşünmək Paşinyana vacibdirsə, Azərbaycan hər hansı siyasi oyunda iştirak etməyəcək", - Z. Qarayeva belə söyləyib.

Ekspertə görə, prosesin uzanması regionda kənar təsirlərin dərinləşməsinə səbəb olur və bundan sui-istifadə edilir: "Ermənistan beynəlxalq ictimaiyyəti inandırmaq istəyir ki, guya sülhü onlar istəyir, Azərbaycan əngəl olur. Bu yalan propoqanda davam edir. Buna görə də düşməni ifşa etməliyə və diplomatik təzyiqlərlə məlum iki şərtin yerinə yetirilməsinə nail olmalıyıq. Paşinyan qarşıdan gələn seçkilərdən qalıb çıxmaq istəyirsə, Bakını dinləməlidir. Nəzərə alsınlar ki, Gümrüdə kommunistlər qə-

ləbə qazandı. Ardınca Rusiyadan Ermənistanla həmlələr artmağa başladı. Paşinyan Kremlin addımlarını görə bilir-sə, Azərbaycanla sülh prosesini sürətləndirməlidir. Çünki ondan asılı səbəblər var. Hər halda, Azərbaycan yeni bir diplomatik hücum planı ilə Ermənistanı sülhə məcbur etməlidir".

Politoloq Zaur Məmmədov hesab edir ki, Paşinyan əslində yeni nəşə deməyib, onun bu açıqlaması ikitərəfli dialoqda yeni qərar vermədiyinə göstəricisidir. Z.Məmmədova görə, Paşinyanın Azərbaycanla sülh sazişinin imzalanması prosesini ATƏT-in Minsk qrupunun ləğvi və Ermənistan Konstitusiyasına dəyişiklik məsələləri ilə əlaqələndirməsi proseslərdə inkişaf yox, geriye qayıdır: "Paşinyan bildirir ki, Ermənistan Minsk qrupunun ləğv olunması ilə eyni vaxtda sülh sazişi imzalamağa hazırdır, amma bu yanaşmada əslində prosesə süni şərtlər və paralel mexanizmlər əlavə etməkdir. Ermənistan əvvəllər Minsk qrupunu "status" məsələsini gündəmdə saxlamaq üçün istifadə edirdi. İndi isə bu strukturun ləğvinə müzakirə obyektinə çevirmək, sadəcə olaraq zaman udmaq və əsas məsələlərdən yayınmaq istəyir. İrəvan çox yaxşı bilir ki, təxminən gələn ildən başlayaraq ABŞ, Fransa və Rusiya Minsk qrupunun di-

rilmək üçün fəaliyyətə keçə bilər. Bu, Ermənistanın maraqlarına cavab verəcək. Ona görə məsələləri uzatmaqla bu kartı əlində saxlamaq istəyir".

Onun fikrincə, Konstitusiyaya məsələsində də eyni qayda ilə vaxt udmaq və məsuliyyətdən yaxa qurtarmaq istəyir: "Əslində isə onun məsuliyyətdən yaxa qurtarması üçün ən yaxşı yol mövzunun müzakirəsini xalqa vermək, referendum vasitəsi ilə erməni cəmiyyətinin öz gələcək əqibətlərini müəyyən etməsidir. Azərbaycanın bu məsələdə mövqeyi bəllidir - Ermənistanın konstitusiyasında dəyişikliklər edilmədən sülh sazişi hüquqi baxımdan qeyri-müəyyən qalacaq və gələcəkdə iddiaların yenidən qayıtma riski yaranacaq".

Politoloq düşünür ki, Paşinyan çıxışında guya konstruktivlik göstərir, əslində isə bu, siyasi manipulyasiya, vaxt udmaq və beynəlxalq ictimaiyyəti çaşdırmaq cəhdidir: "Minsk qrupunun ləğv edilməsi və Ermənistan konstitusiyasının dəyişdirilməsi sülhün real təminatı üçün zəruri şərtlərdir. Çünki bu məsələlər Ermənistanın gələcəkdə Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının və ya revanşist planlarının qarşısını almaq üçün hüquqi əsasları aradan qaldırır".

□ **Emil SALAMOĞLU,**
 "Yeni Müsavat"

“Əziz qardaşlarımın - Türkiyə Prezidenti və Pakistan Baş nazirinin bizimlə bərabər bu bayram tədbirlərində iştirakı, bizə göstərilən dəstək və həmrəylik dünya miqyasında artıq tamamilə yeni reallıqlar yaratdı. Bizim gücümüz birliyimizdədir”. “Yeni Müsavat” bildirir ki, bu fikirləri Prezident İlham Əliyev Laçın şəhərində 28 May - Müstəqillik Gününe həsr edilmiş konsertdən əvvəl çıxışı zamanı səsləndirib.

“Bu gün üçtərəfli formatda birliyimizi bir daha təsdiqlədik. Bu gün bayram konsertində səslənəcək mahnılar bi-

Prezidentin “mesajlar lazımı ünvana çatacaq” ismarığı - Xəbərdarlıq düz oxunmasa...

Liderlərin Laçında verdiyi bəyanatlar hər üç ölkəni hədəf alan bu dairələrə ünvanlanıb - deputatdan və analitikdən izah

zim birliyimizi bir daha göstərəcək, nə qədər zəngin mədəniyyətə malik olduğumuzu göstərəcək. Əminəm ki, azad edilmiş Laçından bu gün üç ölkənin dünyaya verdiyi mesajlar lazımı ünvana çatacaq”, - deyər dövlət başçısı qeyd edib.

Maraqlıdır, dövlət başçısı lazımı ünvana dedikdə hansı siyasi qütbləri və ya mərkəzləri nəzərdə tutub? Çünki hazırda hər üç ölkənin ayrı-ayrı problemləri mövcuddur. Məsələn, Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətə başa çatmayıb. Pakistanın da Hindistanla Kəşmir konfliktli qalmaqdadır. Türkiyəyə gəldikdə, PKK səhifəsini qapatsa da, qardaş ölkəyə qarşı həmişə bədxah qüvvələrin mərkəzi planları var. Çünki Türkiyə gücləndikcə rəqibləri buna sevinmirlər.

Deputat Hikmət Babaoğlu “Yeni Müsavat”a açıqlamasında Laçında keçirilən Azərbaycan-Türkiyə-Pakistan ikinci üçtərəfli Zirvə görüşünü hər üç ölkənin həyatı, maraqları baxımından tarixi hadisə kimi dəyərləndirdi. Deputat qeyd etdi ki, Zirvə görüşündə hər üç ölkənin gələcək perspektivdə yeni təhlükəsizlik arxitekturasının təməlləri qoyuldu: “Dəyişən dünya nizamında bu çox vacibdir. Fərqli coğrafiyalarda yerləşən bu üç ölkə həm də İslam dünyasının öndə gedən ölkələrindəndir. Bu məqam üçtərəfli Zirvə toplantısının başqa bir məzmununu, mahiyyətini ortaya qoyur. Azərbaycan Prezidentinin “Azad edilmiş

Laçından bu gün üç ölkənin dünyaya verdiyi mesajlar lazımı ünvana çatacaq” mesajı hər üç ölkəni terrora məhkum edən ilk növbədə islamofob dairələrə ünvanlanıb. Pakistan da bu günə qədər terrora əziyyət çəkir. Özünü Pakistan əhalisində identik, Pakistana mənsub hesab edən Kəşmir və Cammu bölgəsinin müsəlmanlarına qarşı terror həyata keçirilir, Pakistan isə bununla mübarizə aparır. BMT-nin 1967-ci ildə Pakistan-Hindistan savaşından sonra danışıqların dinc yolla aparılması, Kəşmir və Cammu referenduminin keçirilməsi, hansı ölkənin seçilməsi ilə bağlı qətnamə qəbul etməsinə baxmayaraq, bu günə qədər qətnamənin icrası həyata keçirilməyib”.

Deputat söylədi ki, bu məsələdə islamofob mərkəzlərin marağı var: “Azərbaycan 30 ildən çoxdur ki, islamofobiya bəslənərək daha da güclənən erməni terrorizminə qarşı savaşır. Şübhəsiz ki, bu prosesdə Ermənistanı ən çox dəstəkləyən islamofob mərkəzlərdir ki, bu gün də bu dəstək davam edir. Qardaş Türkiyə də 40 ildən çoxdur ki, bu mərkəzlərdən, hətta NATO müttəfiqləri tərəfindən dəstəklənən PKK terrorundan əziyyət çəkir. Hazırkı tarixi mərhələdə hər üç ölkə qətiyyət, cəsarət nümayiş etdirərək bu problemlərdən xilas olmaqdadırlar. Azərbaycan

Azərbaycan ərazi bütövlüyünü, suveren hüquqlarını tam bərpa edib, qardaş Türkiyə PKK-ya son zərbə vuraraq özünü burax-

masına nail olub, qardaş Pakistan isə ikigünlük savaşda situativ döyüşdən qalib çıxıb. Bu üçlüyün gücünün göstəricisidir. Bir sözlə, Laçında gələcək dünya nizamı üçün bizi istəməyən islamofob, antitürk mərkəzlərə lazımı mesajlar verildi”.

Siyasi təhlilçi Aqşin Kərimovun sözlərinə görə, liderlər regional, global problemlərə dair yalnız öz qənaətlərini bölüşür, eyni zamanda, üçtərəfli yürüdülcək qətiyyətli siyasəti elan edirlər: “Bu, dünya nizamında zərərli təsirlər yaradan hökmranlıqlara qarşı tutarlı və prinsipli mövqelərin üçtərəfli formatdakı elanıdır. Azərbaycan-Türkiyə-Pakistan ittifaqının yüksəlməsi regiondakı sünə geosiyasi axarları dəyişmək, global idarəetmə institutlarının heqemonluğunu neytrallaşdırmaq üçün müdafiə strategiyasını vurğulayır. Yeni Bakı-Ankara-İslamabad üçbucağı təkə bir bölgənin - Cənubi Qafqazın - deyil, ümumilikdə Avrasiya geosiyasətində əsas rolları qeyd edən bir platformaya çevrilir”.

Siyasi şərhçiyə görə, mesajların Laçından verilməsinin isə ayrıca bir əhəmiyyəti var və bu, simvolik bir təzahürə bərabər, gələcək mümkün təhdidlərdə Azərbaycan-Türkiyə-Pakistanın hərbi səylərini qeyd etməyə imkan verir: “Yeni Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərinə, o cümlədən Şərqi Zəngəzur bölgəsinə hər hansı təhdid mənbəyi yaranarsa, Bakı-Ankara-İslamabad müttə-

fiqliyinin hərbi komponentləri döyüş əməliyyatlarında öz performansını göstərəcək. Pakistanın Baş naziri Məhəmməd Şahbaz Şərifin Laçına ölkəsinin hava qüvvələrinin təyyarəsi ilə gəlməsi də bu mənada çox şeyi deyir”.

A.Kərimov hesab edir ki, regiondakı əməkdaşlıq modellərində iştirak etmək istəyən güclər Azərbaycan-Türkiyə-Pakistan strateji kitabından səhifələr götürmək məcburiyyətindədir: “Üstəlik hər üç ölkənin yeni global nizam-yaradan mərkəzə çevrilən Çinlə yüksələn əlaqələri görülməmiş dərəcədə sürətli və dərin dəyişikliklər fonunda çeviklik və preventiv tədbirləri gücləndirən mexanizmlər yadadır. Göründüyü kimi, Bakı-Türkiyə-İslamabad əməkdaşlığı regionda ambisiyaları məhdudlaşdıran və global geosiyasi rəqabəti balanslaşdıran əhəmiyyətə malikdir. Gələcəkdə bu platformaya maraq göstərən digər dövlətlərə açıq yanaşma da görünə bilər. Bu, Azərbaycan-Türkiyə-Pakistan əməkdaşlığının təkə üç ölkə arasında deyil, daha geniş regional və beynəlxalq integrasiya üçün zəmin ola biləcəyini göstərir.

Ehtimal ki, Azərbaycan-Türkiyə-Pakistan müttəfiqliyi Avrasiya geosiyasətini formalaşdıran Böyük Britaniya və Çin in diqqət mərkəzinə düşərək yeni-yeni əməkdaşlıqlar üçün formulları stimullaşdıracaq”.

■ Nigar HƏSƏNLİ, “Yeni Müsavat”

Müdafiə nazirindən vacib tapşırıq

Silahlı Qüvvələrin İntizam, Qarnizon və Qarovul Xidmətləri, habelə Daxili Xidmət nizamnamələrinin Silahlı Qüvvələrin aidiyyəti qurumlarının məsul vəzifəli şəxslərindən ibarət işçi qrupu tərəfindən hazırlanan yeni layihələri təqdim olunub.

Bu barədə Musavat.com-a Müdafiə Nazirliyindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, tədbirdə müdafiə nazirinin müvafiq əmrinə əsasən hərbi nizamnamələrin yenilənməsi məqsədilə yaradılan işçi qrupunun fəaliyyəti və təqdim edilən layihələr barədə ətraflı məlumat verilib.

Qeyd olunub ki, müasir dövrün tələblərinə əsasən hazırlanan hərbi nizamnamələrin yeni layihəsində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Silahlı Qüvvələrdə aparılan uğurlu islahatlar, tətbiq edilən yeniliklər və milli-mənəvi dəyərlərimiz nəzərə alınıb.

Tədbirdə çıxış edən müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov hərbi intizamın daha da möhkəmləndirilməsi, nümunəvi hərbi xidmət edən hərbi qulluqçuların mükafatlandırılmasına dair tövsiyələr verib və aidiyyəti üzrə vəzifəli şəxslər qarşısında konkret tapşırıqlar qoyub.

■ Musavat.com

Paşinyana qarşı iş: Baş nazir izahat verəcək

Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Komissiyası Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan tərəfindən Ermənistan parlamentində davranış qaydalarını pozması faktı ilə bağlı başlanmış işə 90 gün ərzində baxa bilər.

Publika.az xəbər verir ki, bu barədə “Sputnik Ermənistan”-a Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Komissiyasının dövlət qulluqçularının davranışına nəzarət departamentinin rəhbəri Tigranuhi Xələfyan məlumat verib.

Mayın 15-də Komissiya media nəşrlərinə əsaslanaraq Ermənistanın baş nazirinin davranış normalarını pozması ilə bağlı iş açıb. Əsas işə Paşinyanın söz və ifadələri olub: “Hambal”, “otur, əsəblərimi boğmağı dayandır”, “səni Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin zirzəmilərinə ataram”. Daha sonra Ermənistan parlamentinin deputatı Taquhi Tovmasyan da Komissiyaya analoji tələblə müraciət edib.

“Hazırda icraat çərçivəsində heç bir aktiv hərəkətə başlanılmayıb. Komissiyanın 90 gün ərzində işə baxmaq hüququ var”, - Xələfyan bildirib.

Onun sözlərinə görə, komissiya baş nazirdən və bu insidentdə iştirak edən tərəflərdən izahat tələb edəcək və baş nazirin bəyanatlarında təhqir olub-olmaması hərtərəfli araşdırıldıqdan sonra müvafiq qərar verəcək.

“Davranış qaydalarının pozulması intizam tənbehi üçün əsasdır. Lakin bu, məmurlara şamil edilmir. Komissiya baş nazirin bəyanatlarında pozuntu elementi aşkar edərsə, o, ictimai izahat verməli olacaq”, - Xələfyan bildirib.

O qeyd edib ki, oxşar hadisə 2024-cü ildə də baş verib. Komissiya Yerevan meri Tigran Avinyanın açıqlamalarını təhqirmiz hesab edib və ona ictimai izahat verməyi tapşırıb.

"Rus dünyası"nın tanınmış ideoloqlarından biri, Kremlin "beyni" adlandırılan Aleksandr Duqin postsovet ölkələrinin müstəqilliyini hədəf alan növbəti fikirləri ilə gündəmə gəlib. O, Ukraynaya qarşı işğalçı müharibənin yeni Rusiya imperiyasının yaradılmasının açarı olduğuna eym vurub.

Duqin Ukraynanın ardınca bütün postsovet məkanının "udulduqdan" sonra Rusiyanın "sərt şaquli hakimiyyətə malik, hər hansı muxtariyyətlərini və liberal dəyərlərini olmadığı millətlərlə makrodövlətə" inteqrasiyasını təklif edib. Onun modelində azlıqların hüquqları formal olaraq qorunub saxlanılır, lakin siyasi subyektivlik məhv edilir və "ənənə" ideologiyasına çevrilir, Qərb modeli üzrə insan haqları rədd edilir.

Bu barədə o, mayın 28-də "Rusiyanın indiki geosiyasetində avrasiyaçılıq" seminarı zamanı söyləyib.

Duqinə görə, keçmiş sovet respublikalarının inteqrasiyası Rusiyanın Ukraynadakı hərbi kampaniyasının nəticələrindən asılıdır. Yeni o, açıq şəkildə postsovet ölkələrini, onların müstəqilliyini hədələyib.

"İnteqrasiya sürəti Ukraynadakı uğurumuzdan asılıdır, çünki bu, bizim üzleşdiyimiz Avrasiya proksisidir. Avrasiyanın əsas ideyası ondan ibarətdir ki, Ukrayna vahid imperiyanın bir hissəsi olmalıdır. Söhbət ittifaq formatlarından yox, Moskva mərkəzli tam hüquqlu geosiyasi birləşmədən gedir".

Duqinin bu sayıqlaması nə dərəcədə rəsmi Kremlin və ya Putinin mövqeyini ifadə edir? Konkret olaraq Azərbaycan bu kimi açıqlamaları ciddiyyə almalıdırmı?

Siyasi və iqtisadi məsələlər üzrə şərhçi Fikrət Yusifov "Yeni Məsəvi"ə açıqlamasında Rusiyanın bir bəla olduğunu bildirdi. Sabiq nazir eyni

zamanda, şimal qonşumuzun Ukrayna savaşından sonrakı hədəfi ilə bağlı təxminlərini bölüşdü: "Bu fikirlər Duqinə məxsus deyil, onların müəllifi Rusiya prezidenti Vladimir Putindir. Sadəcə olaraq o, öz istəyini Duqin kimi alətlərin vasitəsilə bəyan edir. Buna qədər Putinin ən böyük sözcüsü başqa bir sərsəm - Vladimir Jirinovski idi. Dünya bu gün Rusiya bəlası ilə üz-üzədir. Mən "bəla" sözünü təsədüfən istifadə etməm. Doğrudan da Rusiya bu gün bütün dünya üçün bir bəlaya çevrilib. Bu bəladan qurtulmağın yeganə yolu isə dünyanın aparıcı güclərinin bir araya gələrək Rusiyanın qarşısına çıxmasından keçir. Dünya birliyi nə yolla olursa-olsun Rusiyanın bu ambisiyalarının qol-qanad açmasını imkan verməməlidir. Təəssüflər olsun ki, Qərbin və ilk növbədə ABŞ-ın iqtisadi maraqları hələ dünyanın üzleşdiyi Rusiya probleminin həlləməsi qarşısında bir əngəl olaraq qalır".

F.Yusifov sual etdi ki, baxın, Ukrayna ilə müharibənin başladığı zamandan Rusiyaya qarşı tətbiq edilən sanksiyalar necə işləyir: "Bu sahədəki durum bərabər vəziyyətə deyil desək, yanlışdır. Qərbin Rusiyanı neft-qaz gəlirlərindən məhrum etmək istiqamətində atdığı addımlar tam formal xarakter daşıyır. Rusiya Ermənistan kimi başıbozuq dövlətlərin vasitəsilə öz hərbi sənayesi üçün lazım olan bütün məhsulları Qərbin istehsalçılarından rahatlıqla alıb gətirir və bu hesaba isteh-

Duqindən postsovet ölkələrinə görünməmiş təhdid - Bakıdan reaksiya

Kremlin ideoloqu dövlətlərin müstəqilliyini hədəf alıb; o, Putinin mövqeyini ifadə edir?

sal etdiyi müasir silahlarla Ukraynanın başına od ələyir. ABŞ prezidenti Donald Trampın isə, Putinin nazı ilə oynaması, Rusiyanın əl-qolunu daha geniş açır. Ən acınacaqlı olan budur ki, Qərb Ukraynaya qarşı işğalçı müharibəni durdurmaq üçün bu günə qədər Ukraynaya kosmetik xarakterli hərbi və maliyyə yardımları etməkdən o tərəfə keçə bilmir...

Duqin nə qədər sərsəm olsa da, onun dedikləri doğrudur. Rusiya bu müharibədən qalib çıxarsa, o, ilkin olaraq

hər hansı bir formada olursa-olsun Sovet İttifaqını bərpa etmək istəyəcək. Təbii ki, ruslar bu ittifaqı onun süqutundan əvvəlki vəziyyətə həmin an qaytarmaq istəməyəcəklər. Onlar bu işi tədricən, zamanla, addım-addım görmək istəyəcəklər".

"Əslində, Kremlin "beyni" adlandırılan Aleksandr Duqinin son açıqlamaları onun imperiya təfəkkürünün, həmçinin ümumilikdə zaman-zaman Rusiyada meydana çıxan imperiya iddialarının növbəti dəfə açıq etirafıdır. Hesab

edirəm ki, bu, postsovet ölkələri üçün ciddi narahatlıq doğurmalıdır və Duqinə lazımı formada etiraz edilməlidir". Bunu isə deputat Vüqar İskəndərov deyib.

Deputat bildirib ki, ümumiyyətlə, Duqin, Rusiyanın imperiya arzularını təbliğ edən bir ideoloqudur: "Onun "Avrasiyaçılıq" adlandırdığı doktrina, əslində, Rusiyanın Avropa və Asiya arasında yerləşən bir imperiya olaraq hegemonluğunu bərpa etməyi hədəfləyir. Eyni zamanda, onun Rusiyanın Ukray-

nadakı uğurunu digər keçmiş sovet respublikalarının "udulması" üçün əsas kimi göstərməsi, əslində, Kremlin geosiyasi ambisiyalarını açıq şəkildə ortaya qoyması kimi də qəbul edilə bilər. Təbii ki, Rusiya tərəfindən bunu təkciz edən hər hansı bir reaksiya verilməməsi. Yeni hesab edirik ki, Rusiya rəsmiləri, dediyim kimi Kremlə yaxınlığı ilə tanınan bu şəxsin arzuolunmaz fikirlərinə rəsmi münasibət bildirməlidir. Əks təqdirdə, onun son açıqlaması Azərbaycan cəmiyyəti tərəfindən, o cümlədən keçmiş postsovet məkanında bir ideoloqun fərdi fikrindən daha çox, Rusiyanın strateji niyyətlərini üzə çıxaran təhlükəli bir signal kimi də dəyərləndirilə bilər".

Deputat deyib ki, Azərbaycan bu kimi bəyanatları ciddiyyə almalıdır: "Çünki burada suverenliyə təhdid var. Duqinin modeli milli dövlətlərin muxtariyyətini və siyasi iradəsini inkar edir. Azərbaycan öz suverenliyini və müstəqilliyini qorumaq üçün açıq şəkildə müdafiə etməli, bu kimi təhdidlərə qarşı həm diplomatik, həm də informasiya müstəvisində mövqə sərgiləməlidir".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Məsəvi"

Rus baş keşişdən islamofob çağırış - Müsəlmanlarla nikah haramdır?

Bəs islam fərqli dinə malik insanlar arasında evliliyə necə baxır - İki rəy

Rus Pravoslav Kilsəsinin baş keşişi Kirill İvanov müsəlmanlarla nikahın qadağan olduğunu açıqlayıb. Musavat.com xarici mediaya istinadla xəbər verir ki, Kirillin sözlərinə görə, pravoslav xristianlara müsəlmanlarla evlənmək qadağandır və xristianlıq tarixində inancılı olmayan bir şəxslə nikahdansa ölümlə üstün tutan dindarların nümunələri var. O, bu qadağa barədə özünün YouTube kanalında elan edib.

"Şərq nağılı" adlı videoçarxda keşiş bildirib ki, müasir Rusiyada dinlərarası nikahlar məsələsi "tam aktualdır" və çoxu radikal müsəlman olan miqrantların ölkəyə axını ilə bağlıdır. İvanov deyib ki, onun verdiyi məlumata görə, miqrantlar "bizim qızlarla" evlənməklə Rusiyanı İslam ölkəsinə çevirməyi planlaşdırırlar. O xatırladı ki, müsəlmanlar bəzən sadıq ailə kişiləri kimi göstərilir, lakin öz ölkələrində miqrantların artıq həyat yoldaşı ola bilər.

Keşiş ruslara bildirib ki, Balkan yarımadasında "türk işğalı" zamanı guya yerli sakin-

lərin İslamı qəbul etməyə və ya müsəlmanla evlənməyə məcbur edildikdən sonra ölməli seçməsi halları olub. "Onların özlərini paklıq və iman içində qorumaq istəyirdilər, müsəlmanlar tərəfindən təhqir edilməkdənsə, ölümü üstün tuturdular. Bu münasibət idi. Beləliklə, nəyin daha yaxşı olduğunu düşünün, müsəlmanla evlənmək və ya pravoslavlıqda qalaraq ölmək", - Kirill çağırış edib.

Din xadimi iddia edib ki, xristianlarla müsəlmanlar arasında nikahın qadağan edilməsi Rus Pravoslav Kilsəsinin VII əsrin sonunda VI Ekumenik Şurada (Trullo) formalaşdırıldığı rəsmi mövqeyidir. Bu iyerarxlar konqresinin 72-ci qətnaməsinə əsasən, pravoslav xristianlar və bəndəçilər arasında nikaha icazə verilmir və bu, baş verdikdə ləğv edilməlidir.

Bundan əvvəl Rus Pra-

voslav Kilsəsi rus qadınların müsəlmanlarla münasibət qurmazdan əvvəl, hətta evlənmək niyyətində olmasalar belə, "100-500 dəfə düşünməyə" çağırırdı.

Rusiya cəmiyyəti keşişin ciddiyyə alacağını? Bəs islam fərqli inanca, dinə malik insanlar arasında nikaha necə baxır?

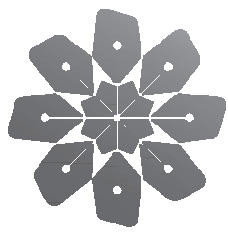
Dini mövzular üzrə araşdırmaçı jurnalist Kənan Rövşənoğlu "Yeni Məsəvi"ə de-

yib ki, indiki zamanda belə bir çağırışın ciddi nəticə verəcəyinə inanmaq çətindir: "Üstəlik, Rusiyada dindarlıq o qədər də güclü deyil. Ümumilikdə din hər bir cəmiyyət üçün mühafizəçidir, o cəmiyyəti yad təsirlərdən qorumağa çalışır. Bu mənada rus pravoslav kilsəsinin rəhbərinin belə bir açıqlama verməsi normaldır, yeni qeyri-adi hadisə deyil. Eyni yanaşma İslamda da var, qadınların digər dinlərin ardıcılıqları ilə nikah qadağandır, yeganə şərt İslamı qəbul etməsidir. Tarixi hadisələrə gəldikdə, bu gün qədimdə baş verənlərə əsasən hökm vermək doğru olmaz, zaman, şərtlər fərqlidir. Tarixdə başqa din ardıcılığı ilə ailə qurmaqdansa ölməyi seçmə nümunələri çox nadir ola bilər. Əlbəttə, əsarət və köləlik buna aid deyil. Məncə, rus cəmiyyətində çox ciddi mənəvi aşınma var - digər bir çox ölkələrdə olduğu kimi - buna görə də baş keşiş bu cür radikal çağırışlar etməklə cəmiyyətdə müəyyən bir həyəcan yaratmağa çalışır. Ancaq dediyim kimi, indi kilsə və dini institutların cəmiyyətlərə çox ciddi təsir imkanları yoxdur".

Siyasi şərhçi Azər Hüseynov isə bildirib ki, rus qadınların müsəlmanlarla ailə qurması kimi hallar müxtəlif regionlarda təbii bir sosial proses kimi davam edir: "Bu cür münasibətlər, qarşılıqlı mədəni təsirlər və sosial inteqrasiya çərçivəsində qiymətləndirilə bilər".

A.Hüseynov qeyd edib ki, Qurani-Kərim və fiqh qaydalarına görə müsəlman kişilərin kitab əhli olan qadınlarla evlənməsi mümkün sayılır: "Bu isə, dini qanunvericiliklə sosial reallıqlar arasında uyğunluq axtarışında əhəmiyyətli məqam kimi görünə bilər. Ümumilikdə, Keşiş İvanovun sosial mediada səsləndirdiyi fikirlər və bu kimi fərdi təşəbbüslər geniş miqyaslı dövlət siyasəti və ya ümumi cəmiyyət mövqeyi ilə tam eyniləşdirilə bilməz. Bu kimi hallar daha çox fərdi yanaşmalar çərçivəsində baş verir və onların cəmiyyətə təsiri konkret kontekstdən asılı olaraq dəyişə bilər. Müsəlman icması və digər dini icmaların bu cür hallara münasibəti isə daha çox təmkinli və hüquqi çərçivələr daxilində formalaşır. Hazırkı mərhələdə Rusiyada dini müxtəliflik və konfessiyalararası münasibətlər müxtəlif bölgələr və sosial təbəqələr üzrə fərqli formalarda mövcuddur. Belə bir şəraitdə fərdi çıxışlar və ictimai diskussiyalar, bütövlərin tendensiyanın göstəricisi kimi deyil, müəyyən fikri mövqelərin təzahürü kimi dəyərləndirilə bilər".

□ **Afaq MİRAYIOV,**
"Yeni Məsəvi"

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Azad sahibkarlığın və liberal iqtisadiyyatın təşviqi

Məlumat üçün qeyd edək ki, ötən il 103 min hektardan çox sahədə pambıq əkilib, 307 min tondan çox məhsul götürülüb. Beləliklə, əvvəlki 3 ildə pambıq istehsalında azalmadan sonra artım qeydə alınıbmışdı. Belə ki, 2020-ci ildə Azərbaycanca 337 min ton, 2022-ci ildə 323 min ton, 2023-cü ildə 276,3 min ton pambıq istehsal edilmişdi.

Sabirabad rayonundan olan fermer Əfras Əsgərovun "Yeni Müsavat"a dediyyə görə, əkin sahələrindəki azalma xərclərin artması fonunda gəlirin dəyişməz qalmasıdır: "Texnikanın saxlanması, ona qulluq xidməti bahalaşmış. Suvarma suyunun qiyməti də artırılıb. Üstəlik, yeni tələb qoyulub - torpaqların analizi. Kim analiz etdirməsə, ona subsidiya verilməyəcək. Bu da əlavə bir xərcdir. Daha sonra sahələrə qulluq edən, pambığın dibini kətməyən, yağın şəxslər hər il xidmət haqqını artırır. Bütün bunların müqabilində zavodlar 3 ildir tədarük qiymətini dəyişmişlər. Buna görə də pambıq əkinlərinin azalması təbii, davam edəcək".

Fermer bildirir ki, pambıq qədər gəlişli bitki yoxdur: "Ən əsas üstünlük ondadır ki, zavodlar əkinə-səpinə kömək edirlər, sonda topladığın məhsulu alırlar. Əvvəlcədən müqavilə bağlanırdı deyə ən azı çəkdiyin xərci çıxaracağına əmin olursan. Başqa heç bir bitkidə belə təminat yoxdur. Məsələn, taxılda pul

yoxdur. Keçən il 100 tondan çox taxılın oldu, sahədən 30 qəpiyə vermədim ki, heç olmasa mayası çıxsın. Qapıma gətirdim, adam tutdum, kışe aldım yığdırdım kışələrə. Amma alan olmadı deyə yənə sonda 30 qəpiyə satası oldum - əlavə xərclərim bir yana, heç mayasını çıxara bilmədim. Bu il yonca əkinini artırıbmışam, yağışlar birinci çalımını məhv etdi, ələ gələsi olmadı. Yeni kəndlinin, fermerin çətinlikləri getdikcə artır".

Ə.Əsgərovun fikrincə, zavodların alış qiymətini artırması ixracdan gəlirin azalması ilə bağlıdır: "Əvvəla, zavodlarda ehtiyatlar çox yığılıb, hansına baxırsan həyətdə pambıq qalaq-qalaqdır. İkincisi, əsas ixrac edilən Türkiyədir, orada da qiymətlər düşüb deyirlər. Bizim istehsal etdiyimiz məhsulun keyfiyyəti elə də yüksək deyil deyə onsuz da dünya bazar qiymətindən aşağı satılır. Buna görə də şirkətlər qiyməti qaldıra bilmirlər. Dövlətin ayırdığı subsidiya da artırılmır. Buna görə də fermerlər üçün cəlbədicilik azalıb pambıqla bağlı".

İqtisadiyyat

YENİ ÜSAVAT
N 94 (8704) 31 may 2025

Ölkədə pambıq əkinləri niyə azalıb? - Səbəblər

Fermer xərclərin çoxaldığını deyir - çıxış yolu...

DSK-nın məlumatına əsasən, bu ilin yanvar-aprəlində Azərbaycanda 41016,8 ton pambıq məhsulı, 5338,8 ton pambıq iplik istehsal olunub. Ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə məhsul istehsalı 28,3 faiz artıb, iplik istehsalı isə 0,9 faiz azalıb.

Dövlət Gömrük Komitəsinin məlumatına əsasən isə 2025-ci ilin yanvar-aprəl aylarında Azərbaycandan 62 milyon 371 min dollar dəyərinə 42 min 709 ton pambıq məhsulı ixrac olunub. Bu,

ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dəyər ifadəsində 16 milyon 320 min dollar və ya 20,7 faiz, miqdar ifadəsində isə 9 min 286 ton, yaxud 17,9 faiz azalma deməkdir. Xatırladaq ki, 2024-cü ilin yanvar-aprəl aylarında Azərbaycandan 78 milyon 691 min dollar dəyərinə 51 min 995 ton pambıq lifi ixrac edilmişdi.

Dörd ayda Azərbaycandan 7 milyon 114 min dollar dəyərinə 2 min 923 ton pambıq iplik ixrac edilib. Bu,

ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dəyər ifadəsində 361 min dollar və ya 5,3 faiz, miqdar ifadəsində isə 319 ton, yaxud 12,3 faiz artım deməkdir - 2024-cü ilin yanvar-aprəl aylarında Azərbaycandan 6 milyon 753 min dollar dəyərinə 2 min 604 ton pambıq ipliyi ixrac edilmişdi.

Yeri gəlmişkən, Azərbaycanda pambığın təhvil verilməsinin (alınmasının) təsdiq edilməsi prosesi elektronlaşdırılır. Bununla

bağlı "Pambıqçılıq haqqında" qanuna dəyişiklik layihəsi Milli Məclisdə müzakirə olunur. Layihəyə əsasən pambığın alqı-satqısının sənədləşdirilməsi qaydası Vergi Məcəlləsinin 71-1-ci (elektron qaimə-fakturaları) və 71-2-ci maddələrinin (malların alış aktı) tələblərinə uyğunlaşdırılır: pambığın alqı-satqısı üçün xüsusi olaraq nəzərdə tutulan "pambıq qəbulu sənədi"nin ləğvi və bu malın satışının elektron qaimə-fakturaları və ya malların alış aktları ilə sənədləşdirilməsi nəzərdə tutulur.

Qeyd olunur ki, subsidiyaların verilməsi prosesi zamanı digər kənd təsərrüfatı məhsullarında (buğda, şəkər çuğunduru və s.) məhsulun təhvil verilməsi elektron sənədlərlə (elektron qaimə-faktura və ya elektron alış aktı) təsdiqlənir. Yalnız pambıq üzrə bu günə qədər qəbul qəbzı kağız şəklində istifadə olunur ki, bu da "Elektron kənd təsərrüfatı informasiya sistemi"ndə (EKTİS) ikili yanaşma və statistik uyğunsuzluq yaradır.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Dünya SAKİT

Qurbanlıq qoyunların qiyməti açıqlandı

Bildiyimiz kimi, bu il Qurban bayramı 6-7 iyun tarixlərinə təsadüf edəcək. Hər il Qurban bayramı ərəfəsində qurbanlıq heyvanlarının və ümumiyyətlə ətin qiymətində nəzərəçarpan dəyişikliklər müşahidə olunur.

Bəs bu il qiymətlər necə olacaq?

İqtisadçı Natiq Cəfəri Operativ Media-ya bildirib ki, bu il ötən ilə nisbətən qiymətlər ən azı 10-15 faiz bahalaşacaq:

"Azərbaycanda ətin qiyməti dövlət tərəfindən tənzimlənir. Bazarın qaydalarına uyğun olaraq tənzimlənilir və belə olduğu halda dövlətin bu qiymətlərə müdaxilə etməsi mümkün deyil. Əslində müdaxilə də doğru olmaz. Çünki biz bazar iqtisadiyyatı şəraitində yaşayırıq. Burada əsas məsələ isteh-

sal ilə bağlıdır. Bizdə istehsal azalıb. Xırda buynuzlu mal-qaranın sayı son bir il yarımda 1 milyona yaxın azalıb. Bütün bunlar qiymətə təsir edir. Əgər yerli istehsal azalırsa, fermerlərin yetiş-

dirdiyi məhsulların həcmi və sayı azalırsa, bu, qiymətə təsir edəcək. Bu il isə keçən ilə nisbətən qiymətlərdə ən azı 10-15 faiz bahalaşma gözlənilir".

Hazırda bazardakı ət qiy-

mətləri aşağıdakı kimidir:

Qoyun ət: 1 kq - 15-19 AZN

Dana ət: 1 kq - 13.30-18 AZN

Kəsimlik qoyun: 300-800 AZN arası dəyişir:

Bakıda məşhur klinika 100 min borc ödədi

"Referans Klinik Laboratoriya və Poliklinika Mərkəzi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (MMC) külli miqdarda vergi borcu yaranması barədə xəbər vermişdik.

Musavat.com xəbər verir ki,

MMC-nin bu ilin əvvəlində vergiyə olan borcu 100 min manata yaxın idi. MMC vergiyə olan borcunu tam olaraq ödəyib.

Xatırladaq ki, Nizamnamə kapitalı 250 manat olan MMC-nin qanuni təmsilçisi Aqil Mirzəyevdir.

Qeyd edək ki, MMC bir neçə dəfə də vergi hesabatını vaxtında təqdim etmədiyinə görə maliyyə sanksiyası ilə üzləşib.

Bildirik ki, Bakının məşhur klinikalarından olan "Referans Klinik Laboratoriya və Poliklinika Mərkəzi" 2016-cı ildən etibarən laborator, 2018-ci ildən isə poliklinik xidmətlər üzrə fəaliyyət göstərir. MMC-nin Bakı şəhərində 16, bölgələrdə isə 14 filialı var.

İ.MURADOV,
Musavat.com

Lənkəranda yerləşən “Kaspi Kids” uşaq bağçasında uşaqlara göstərilən zorakılıqla bağlı sosial şəbəkədə videolar yayılıb. DİN-in Mətbuat Xidmətinin Lənkəran regional qrupunun verdiyi məlumata görə, həmin məsələ ilə bağlı hazırda Lənkəran Şəhər Rayon Polis Şöbəsinə təhqiqat aparılır.

“Tərəflərin ərizə və izahatları alınıb, azyaşlının məhkəmə tibbi ekspertizasından keçirilməsi təmin edilib. Qanunamüvafiq tədbirlərin görülməsi təmin olunur”, - məlumatda deyilir (Uşağa zorakılıq edən müəllimə artıq işdən çıxarılıb).

Bağçada fiziki zorakılığa məruz qalan uşağın atası Fuad Hüseynov bildirib ki, hadisədən bir gün sonra evinə gələrək ona 950 manat pul təklif ediblər:

“Gördüm ki, başında açıq yara var. Müəlliməsi ilə əlaqə saxladım. Dedi ki, başqa bir uşaq karandaşa vurub. Amma karandaş izi deyildi. Kamera görüntülərini açmağı tələb etdik. Əvvəlcə çəkildilər, təkidlərimizdən sonra görüntüləri açdılar. Kameraya baxanda müəlliməsi dedi ki, “mən vurmuşam, səhv etmişəm”. İddia edirlər ki, guya mən onlardan pul tələb etmişəm. Amma yalandır. Özləri hadisədən bir gün sonra gəlib mənə pul təklif ediblər. Dedi ki, uşağın aylıq ödənişlərini geri qaytarırlar. Sonra məlumat yaydılar ki, guya uşağı 10 ay pulsuz oxutdurmuşam”.

Son vaxtlar özəl uşaq bağçalarında da uşaqlara qarşı zorakılıq, fiziki təzyiq faktlarına rast gəlmək olar. Əvvəllər bu cür yolverilməz hərəkətlər dövlətin uşaq bağçalarında daha çox qeydə alınırdı. Üstəlik, kameralar da yox idi deyə sübut etmək çətin olurdu. İndi isə dövlətin tabeliyindəki uşaq bağçaları ilə yanaşı, özəl tərbiyə ocaqlarında da belə özbaşınalıqlar qeydə alınır.

Hər bir təhsil müəssisəsinin rəhbəri orada həmin qaydalarla riayət olunmasına görə məsuliyyət daşıyır. Bundan başqa təhsil müəssisələrinin özünün daxili intizam qaydaları olmalıdır. Hər bir işçinin, o

SOS: Böyükələr uşaqları döyür - Bağçalara total nəzarət çağırışı

Son vaxtlar uşaq bağçalarında körpələrə zorakılıq halları artıb - psixoloqdan həyəcan təbili

cümlədən təhsilverənlərin həmin etik davranış qaydalarına riayət etməsi onun vəzifə borclarından, öhdəliklərindən biri sayılır. Bu öhdəlikləri yerinə yetirməyən şəxslərin əmək müqaviləsinə Əmək Məcəlləsinin 70-ci maddənin “ç” bəndiylə xitam verilir.

Özəl və dövlət uşaq bağçalarına nəzarəti gücləndirmək üçün daha hansı addımlar atılmalıdır ki, uşaqlar döyülməsin? Psixoloq Ülviyyə Murtu-

zova mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a deyib ki, şiddət uşaq psixologiyasının təməlini birbaşa dağıdan amildir: “İstər psixoloji, istərsə də tibbi baxımdan şiddət son dərəcə təhlükəlidir. Şiddətli zərbə kəllə-beyin travması yarada bilər ki, bu da nevroloji simptomların ortaya çıxmasına, hətta beyin qanaxmasına səbəb ola bilər. Psixoloji baxımdan isə ağır küt alətlə zərbə almaq və ya ardıcıl şiddətli fiziki zorakılıq post-travmatik stress pozuntusuna yol açır. Bu isə gələcəkdə müalicəsi çətin, bəzən isə mümkün olmayan psixoloji problemlərin yaranmasına səbəb ola bilər.

cəza verilmədikcə, onları bu əməldən çəkəndirən, məsuliyyət hissi oyadan tədbirlər görülmədikcə, bu hallar artmaqda davam edəcək. Çünki işdən azad olunmaq, əslində, insanın cəzalandırılması deyil, onu müəyyən məsuliyyətdən azad etməkdir.”

Ağ Partiya Mərkəzi Aparatının üzvü, ekspert Malvina Amirova da mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a fikrini bildirib: “Bağçada baş verən hadisə, müəllimənin uşağa fiziki şiddət göstərməsi ilə bağlı görüntüləri izlədikcə məyus oldum. Amma daha da pis olan odur ki, həmin müəlliməni sadəcə işdən çıxarıblar. Bu, kifayət deyil. Uşağa

larında, istərsə də özəl bağçalarda işləyən bütün müəllimələr, tərbiyəçilər işə başlamazdan əvvəl psixoloji testdən keçməlidirlər. Uşaqlarla işləmək asan deyil. Bu işdə olan insanın həm səbirli, həm də uşaqlara qarşı sevgi dolu olması vacibdir. Təəssüf ki, bu gün bir çox müəllimə psixoloji testdən keçmədən işə başlayır və nəticədə uşaqlar əziyyət çəkir. Bu son hadisə bir daha göstərdi ki, heç bir tədbir görülmür. Müəllimələrin psixoloji vəziyyəti yoxlanmadan işə götürülməsi çox təhlükəlidir. Bu məsələ ciddi nəzarətə götürülməlidir. Bu cür halların qarşısının alınma-

Belə halların nəticəsində beynin görmə qabiliyyətinə, ümumi inkişafına, əqli və zehni fəaliyyətinə birbaşa təsir göstərən fəsadlar baş verir. Eləcə də müxtəlif psixoloji pozuntular ortaya çıxır.

Hər dəfə bu cür hadisələr baş verdikdə, məsələyə verilən reaksiyalar yalnız işdən çıxarma ilə yekunlaşır. Amma bu, ən yüngül cəza formasıdır. Belə hallarda müəllimlərə və ya digər məsul şəxslərə real

əl qaldırmaq tək səhv hərəkət deyil, bu cinayətdir. Belə hallarda mütləq cinayət işi açılmalı və müəllimə qanun qarşısında cavab verməlidir. Təkcə işdən çıxarılmaqla məsələ bağlana bilməz.

Bu, tək bir bağçada baş verən hadisə deyil. Bu, çoxdandır narahatlıq doğuran və mənim dəfələrlə səsləndirdiyim bir problemdir. Mən bir neçə dəfə demişəm və yenə deyirəm: “İstər dövlət bağça-

si üçün bütün müəllimələr psixoloji testdən keçməlidir. Uşağa şiddət göstərən müəllimələrə qarşı cinayət işi açılmalıdır. Valideynlərə maarifləndirici məlumatlar verilməlidir. Eyni zamanda, bağçalarda kamera sistemi gücləndirilsin və daimi nəzarət olsun. Uşaqlarımız bizim gələcəyimizdir. Onların haqqını qorumaq hamımızın borcudur”.

□ **Afaq MİRAYIQ,**
“Yeni Müsavat”

Yolda satılan bu məhsulu yeməyin, öldürür - Xəbərdarlıq!

Baş toksikoloq: “Yol kənarlarında, ya bazarlarda satılan göbələklərin içində zəhərli növü ola bilər, bu da...”

Ağdamda 39 yaşlı kişi qida zəhərlənməsindən ölüb. Rayonun Şurabad kənd sakini 1986-cı il təvəllüdlü Əsədov Murad Oruc oğlunun göbələk yedikdən sonra halı pisləşib. M.Əsədov Bərdə Diaqnostika Mərkəzinə çatdırılsa da, həkimlərin onun həyatını xilas edə bilməyib. Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Göbələyin zəhərli və öldürücü olması faktı çoxdan məlumdur. Lakin insanlar bu məhsulu hələ də gündəlik qida rasionuna əlavə edirlər. Əksəriyyət mağazalarda satılan göbələyə üstünlük verir, amma onların keyfiyyəti ilə bağlı hələ də narahatlıqlar var. Sadəcə, əsasən meşədən yığılmış və təmizlənməmiş göbələk zəhərli, insan həyatı üçün təhlükəli olur.

Bundan başqa, toy mərasimlərində süfrəyə göbələk gətirilir. Kim zəmanət verə bilər ki, şadıqlı evləri bu göbələyin keyfiyyətindən xəbərdardır?

Qeyd edək ki, ötən il də Xaçmazda iki qadın göbələkdən zəhərlənib dünyasını dəyi-

şib. Göbələk mürekkəb zülallı qida məhsuludur. Hər maddə-bağırsaq onu həzm edə bilmir. Həkimlər insanlara məsləhət görür ki, yol qırağından yığılıb satılan göbələkləri almasınlar, özləri də yığıb yeməsinlər. Marketlərdə olan göbələyin zəhərsiz növüdür. Həmin göbələklərdən istifadə etmək olar, amma istifadə müddətinə baxınlar. Kimin maddə-bağırsağında problem, həssaslıq varsa,

o, özünü qorusun, göbələyi qida məhsulu kimi istifadə etməsin.

Bəs yeməli göbələklərin qida kimi faydası, üstünlüyü nədən ibarətdir, uşaqlara da vermək olarmı?

Kliniki Tibbi Mərkəzin (KTM) Toksikologiya şöbəsinin müdiri Azər Maqsudov mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”-a fikrini bölüşüb: “Göbələk zəhərlənməsi ilə bağlı KTM-ə cəmi 6 nəfər müraciət

edib. Onlar göbələyi marketdən almışdılar. Məlum olub ki, zəhərli göbələk növü olub. Yeni qida zəhərlənməsi kimi dəyərləndirilib, müayinə olunublar, məsləhət alıb evə gediblər. Ölüm hadisəsi olmayıb. Amma insanlar diqqətli olmalıdırlar. Əsasən də yol kənarlarında, ya bazarlarda göbələk aldıqda ehtiyatlı olmaq lazımdır. Ona görə ki, onların içində zəhərli göbələk ola bilər. Bu da ağır zəhərlənməyə səbəb

ola bilər. Bazarlarda sanitar epidemioloji yoxlama aparılmalıdır ki, zəhərli növ satışı buraxılmasın”.

Baş toksikoloq əlavə edib ki, mağazalarda əsasən zəhərsiz göbələklər-şampinyon və onun növləri satılır: “Onlar zəhərlənməyə səbəb olmur. Ancaq saxlanma müddətinə fikir vermək lazımdır. AQT hər dəfə zəhərlənmə hadisəsi zamanı dəqiqliklə araşdırır. Marketlərdə zəhərli göbələk növləri satılır. Amma qida məhsulu kimi göbələyə qarşı bəzi insanlarda həssaslıq ola bilər. Göbələyə qarşı orqanizmdə reaksiya ola bilər. Saxlama müddəti pozulursa, zəhərlənməyə səbəb ola bilər. Üzərində yazılır, 10 gün, ən gec 2 həftə ərzində vaxtı var, buna diqqət etmək lazımdır.

O ki qaldı allergik reaksiyalara, göbələk çox qüvvətli qida məhsuludur. Yeyəndən sonra maddə nəhiyəsində köp, ağrılar, dəri səthində qızartılar olarsa, bu o deməkdir ki, bu qida orqanizmə düşmür. Ondan uzaq durmaq lazımdır”.

Məlumat üçün bildirək ki, bazarlarda və marketlərdə satılan şampinyon, kəpənək göbələyi, balqabaq göbələyi (lisichka), qozlu göbələk kimi növlər zəhərsiz sayılır. Onlar aşağı kalorili və zülal baxımından zəngin olduqları üçün sağlam qida hesab olunur. Ən təhlükəli məqam - zəhərli göbələklərin yeməli olanlara bənzəməsidir. Mütəxəssislərin fikrincə, bəzi zəhərli göbələklər ilk baxışda dadlı və zərərsiz görünür. Ağ

ölümcül göbələk (Amanita phalloides) - Şampinyona bənzəyir, ancaq az miqdarda belə ölümlə nəticələnə bilər. Ağsaqqal göbələyi (Amanita verna) - həm zahirən, həm də dad baxımından yeməli göbələklərlə qarışdırıla bilər. Qırmızı başlı zəhərli göbələk (Amanita muscaria) -ən çox tanınan, lakin halüsinasiyalara və ağır zəhərlənməyə səbəb olan növdür. Zəhərli paxlava göbələyi (Hypholoma fasciculare) - qrup halında bitir, tez-tez yeyilən növlərə səhv salınır. Göy göbələk (Entoloma sinuatum) - yeyilən “mavi göbələk”lərlə bənzərliyi var, lakin orqanizmdə ağır fəsadlar yarada bilər. Bu növlərin bəzilərinin ayağında kışe (volva) və halqa olur, bu da onları tanımaq üçün vacib göstəricidir. Amma ən etibarlı üsul - tanımadığınız heç bir göbələyə toxunmamaq və dadına baxmamaqdır.

Pediatrlar qeyd edib ki, 5 yaşına qədər uşaqlara göbələk verilməsi məsləhət görülmür. Göbələk - zülalla zəngin olsa da, onu həzm etmək çətinidir. Əgər uşağa verilsə, yaxşı bişmiş olmalıdır və kiçik porsiyada verilməlidir. Amma əvvəlcə allergik reaksiya yoxlanılmalıdır. Yalnız market məhsulu kimi etibarlı mənbədən alınmış növlərdən olmalıdır. Marketdə satılan məhsullarda belə, istifadə müddətinə, qoxusuna və görünüşünə diqqət yetirmək vacibdir. Meşədən yığılmış və ya yol kənarında satılan göbələklər isə heç vaxt riskə dəyməz.

□ **Afaq MİRAYIQ,**
“Yeni Müsavat”

İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi (İİTKM) "İxrac icmalı"nın may sayını təqdim edib. İcmala əsasən, 2025-ci ilin yanvar-aprel aylarında Azərbaycanın qeyri-neft sektoru üzrə ixracı 2024-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 18% artaraq 1,1 milyard ABŞ dolları təşkil edib. 2025-ci ilin yanvar-aprel aylarında yeyinti məhsullarının ixracı 12,1% artaraq 300,8 milyon ABŞ dollarına bərabər olub.

Qeyd olunan dövrdə ixrac edilmiş qeyri-neft sektoruna aid malların siyahısında qızıl (95,4 milyon ABŞ dolları) birinci olub. Bu siyahıda pomidor (tomat) (74,7 milyon ABŞ dolları) ikinci, karbamid (63,5 milyon ABŞ dolları) isə üçüncü yerdə qərarlaşıb.

2025-ci ilin aprel ayı ərzində isə ixrac edilmiş qeyri-neft sektoruna aid malların siyahısında qızıl (30,2 milyon ABŞ

biq (22,1 milyon ABŞ dolları) isə üçüncü yerdə qərarlaşıb.

Cari ilin ilk dörd ayında Rusiya Federasiyasına 321,4 milyon ABŞ dolları, Türkiyəyə 187,7 milyon ABŞ dolları, Gürcüstana 105,8 milyon ABŞ dolları, İsveçrəyə 100,5 milyon ABŞ dolları, Ukraynaya isə 63 milyon ABŞ dolları dəyərində qeyri-neft sektoruna aid mal ixrac olunub.

İqtisadçı Xəlid Kərimli

Qızıl, pomidor və karbamid... Niyə ən çox bu malları ixrac edirik?

İqtisadçı hesab edir ki, qeyri-neft sektorunun istənilən artımına sevinmək lazımdır

dolları) birinci olub. Bu siyahıda pomidor (tomat) (30,16 milyon ABŞ dolları) ikinci, pam-

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, qeyri-neft sektorunun yerli istehsal he-

sabına artması yaxşı haldır. X.Kərimlinin sözlərinə görə, ölkənin əsas məqsədi qey-

ri-neft sektorunun ixracının artmasıdır çünki bunun alternativ yoxdur: "Ötən il qeyri-neft sektorunun ixrac həcmi 3 milyard 345 milyon dollar, idxal isə 21 milyard dollar olub. Təsəvvür edin, neft-qaz olmasa, ölkə 3,4 milyardlıq məhsul ixrac edir, 21 milyardlıq məhsul isə idxal edir. Tədiyyə balansında, cari əməliyyatlar balansındakı vəziyyəti təsəvvür etmək çətindir. Qeyri-neft sektorunun potensialı böyükdür. Azərbaycandakı rəqəmlər Gürcüstandakından dəfələrlə, Ermənistandan isə 2 dəfə azdır. Onların coğrafi mövqeyi bizimkindən heç də yaxşı deyil, iki ölkə ilə əlaqəsi yoxdur. Bu baxımdan qeyri-neft

sektorunun istənilən artımına sevinmək lazımdır. Artım keyfiyyətlidir, buna daha çox sevinmək lazımdır. 4 aylıq statistikada 18% artım qeydə alınıb. İxrac siyahısında qızıl, pomidor və karbamid ilk üçlüyü tutur. Qızılın ixracı keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 3 dəfə artıb. Pomidorun ixracı isə 3.5 milyon dollar həcmində artıb. Karbamid isə 2 dəfəyə qədər artıb. Qızıl xammal olduğu üçün həm qiyməti qalxıb, həm də hasilatı artıb. Qızıl hasilatı ilə ölkədə 2 şirkət məşğul olur. Keçən illə müqayisədə qiymətdə 35%-ə qədər artım var. Eyni zamanda hasilat və ixracat artıb. Pomidor Rusiyaya çox satılır.

Yerli bazarlarda pomidorun baha olmasının əsas səbəbi ixracatın yaxşı olmasıdır. Ölkə iqtisadiyyatının vəziyyəti budur - 88 faiz neft-qaz məhsulları, yerdə qalan hissə isə kənd təsərrüfatı və qızılın payına düşür. Qızıl xammal şəklində İsveçrəyə göndərilir, pambığı isə mahud formasında göndəririk. Sözügedən məhsullar hasilat sənayesi məhsulları olduğu üçün əlavə dəyər yaratmırlar. Təəssüf ki, hələ ki, nə texnoloji məhsullar, nə də digər əhəmiyyətli xidmətlər ixrac edə bilmirik. Qeyri-neft sektoru pis inkişaf etdiyi üçün ixracımız da ona uyğundur".

■ Nigar HƏSƏNLİ, "Yeni Müsavat"

"Bu dondurmalar təhlükə mənbəyidir" - Mütəxəssisdən şok

Havaların istiləşməsi ilə insanların dondurmaya tələbatı artıb. Lakin bəzən məhsulyı belli olmayan, sanitariya normalara uyğun saxlanılmayan dondurmalar satışa çıxarılır. Bəs dondurma alarkən vətəndaşlar nələrə diqqət yetirməlidir?

Moderator.az-a danışan Qida Təhlükəsizliyi Hərəkatının rəhbəri, sağlam qidalanma mütəxəssisi Məhsəti Hüseynova bildirib ki, dondurma yay aylarında ən çox istifadə olunan məhsullardan biridir.

Onun sözlərinə görə, dondurma süd məhsulu olduğu üçün tez xarab olmağa meyillidir və düzgün şəkildə hazırlanmadıqda, eləcə də düzgün şəraitdə saxlanılmadıqda insan orqanizminə ciddi ziyan vura bilər.

"Belə hallarda bir çox xəstəliklərin yaranmasına, xüsusilə də mədə-bağırsaq və həzm sisteminə pozuntulara səbəb ola bilər. Ümumiyyətlə, yay aylarında dondurma alarkən ilk növbədə diqqətli olmaq lazımdır. Nə qədər ki, aidiyyəti qurumlar tərəfindən monitorinqlər aparılır, bu, bütün satış nöqtələrini əhatə etmir. Çünki açıq şəkildə, çəkilə satılan və ya müəyyən qramla günəş altında təqdim olunan dondurmalar olur ki, bu cür dondurmalar daha çox risk daşıyır. Belə dondurmaların üzərində heç bir forma və ya etiket məlumatı olmadığı üçün onların təzə olub-olmadığını, yaxud da bir dəfə donub, sonra ərilib yenidən dondurulub-dondurulmadığını müəyyən etmək mümkün olmur. Bəzən bu cür dondurmalarda meyvə dadı vermək üçün müxtəlif mürəbbələr, cəmlər və souslardan istifadə olunur ki, bu da

təhlükəni artırır. Bu cür açıq şəkildə satılan qarışıq dondurmaların saxlanma müddəti maksimum iki-üç gün olmalıdır. Əgər onlar fasiləsiz olaraq dondurulursa, vəziyyət nisbətən yaxşı ola bilər. Lakin əksər hallarda insanlar buna diqqət etmirlər və satıcının sözlərinə inanaraq təzə olub-olmadığını soruşmaqla kifayətlənirlər. İnsan gün ərzində bir neçə fərqli qida qəbul etdiyi üçün, dondurmanın yaratdığı xoşagəlməz halların nədən qaynaqlandığını ayırd etmək çətin olur.

Ümumiyyətlə, məhsulyı belli olmayan, keyfiyyəti naməlum və tanınmayan mənbədən alınan dondurma yemək tövsiyə olunmur. Çünki dondurma süd, qaymaq, kərə yağı kimi dəyərli və həssas məhsullardan hazırlanır. Keyfiyyətli dondurmanın qiyməti

de müvafiq olaraq yüksək olmalıdır ki, insan sağlamlığına zərər verməsin".

Qida mütəxəssisi onu da əlavə edib ki, artıq bir çox hallarda dondurmalar süddən, qaymaqdən, kərə yağından deyil, müxtəlif dadlandırıcılar, qatılaşdırıcılar, stabilizatorlar və digər kimyəvi qatqı maddələrindən hazırlanır:

"Belə məhsullar əsasən kimyəvi qatqılardan ibarət bir kütlədir və insan orqanizmində qəbul olunan artıq kalorilərlə yanaşı, eyni zamanda tərkibindəki süni maddələrə görə sağlamlığa ciddi zərər verə bilər. Bu cür qatqılar qaraciyər və böyrəklərdə toksinlərin yığılmasına, nəticə etibarilə böyrək çatışmazlığı kimi xəstəliklərə səbəb ola bilər. Əgər paketlənmiş dondurma alacağıqsa, bu zaman diqqət etməli olduğumuz əsas məqam, istehsalçı şirkət haqqında bütün məlumatların - ünvan, əlaqə nömrəsi və dondurmanın tərkibindəki məhsulların tam və açıq şəkildə etiket üzərində qeyd olunmasıdır. Xüsusilə dondurmanın tərkibindəki əsas məhsullar - süd, qaymaq, kərə yağı ən azı 70 faiz təşkil etməlidir. Qalan 30 faiz isə köməkçi maddələr ola bilər. Eyni zamanda, qablaşdırmanın üzərindəki markalanma tam olmalı, yazılar pozulmamış və paketin strukturunda heç bir deformasiyaya yol verilməmiş olmalıdır. Əgər yazılar silinib və ya dondurmanın forması dəyi-

Nəzrinin ölümü işi ilə bağlı xəbər var

Bakıda burun əməliyyatından sonra komaya düşən Nəzrin Mansurlunun ölümü faktı üzrə başlanmış cinayət işi üzrə məhkəmənin vaxtı məlum olub.

APA xəbər verir ki, cinayət işi Nəsimi rayon Məhkəməsində hakim Solmaz Mustafayevanın icraatına verilib.

Məhkəmənin hazırlıq iclası iyunun 5-nə təyin edilib.

Qeyd edək ki, bu il yanvarın 12-də 1995-ci il təvəllüdlü Nəzrin Mansurlunun rinoplastika əməliyyatından sonra vəziyyətinin kəskin ağırlaşması səbəbindən yerləşdirildiyi xəstəxanada ölümü faktı üzrə Nəsimi rayon prokurorluğunda başlanmış cinayət işinin istintaqı tamamlanıb.

İstintaqla həkim-otorinolarinqoloq Sənan Mehdiyevin yanvarın 3-də Nəzrin Mansurlunun üzərində rinoseptoplastika cərrahi-əməliyyatını qüsurlu icra etməsi səbəbindən sonuncunun ölümünə səbəb olmasına əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Toplanmış sübutlar əsasında Sənan Mehdiyevə Cinayət Məcəlləsinin 314.2-ci (ehtiyatsızlıqdan zərərçəkmiş şəxsin ölümünə səbəb olan səhlənkarlıq) maddəsi ilə ittiham elan edilməklə cinayət işi baxılması üçün aidiyyəti üzrə rayon məhkəməsinə göndərilib.

şibse (əriyib yenidən dondurulubsa), bu cür məhsulları almaq tövsiyə olunmur. Bundan əlavə, dondurmanı yeriyən ağızda xoşagəlməz acı dad hiss olunursa, bu da məhsulun keyfiyyətsiz və tərkibinin uyğun olmamasının göstəricisidir. Dondurmanın miqdarı da vacibdir. Yay aylarında gün ərzində qəbul

edilən dondurmanın miqdarı 100-150 qramdan çox olmamalıdır. Eyni zamanda, dondurma əsas yeməkdən sonra deyil, ara yemək zamanı qəbul olunması tövsiyə edilir. Dondurmada dərhal əvvəl isti çay və ya hər hansı isti qidanın qəbulu isə diş və diş ətine zərər verə bilər. Bu məqamlara diqqət edilməlidir."

Moskva Tehrana 4 ton qızıl verib - PUA anlaşması

Rusiya İrandan aldığı “Şahed” PUA-larına görə Tehrana 4 ton qızıl verib. Vaşinqtonda yerləşən C4ADS tədqiqat qrupunun hesabatında belə deyilir.

Hesabatda qeyd olunur ki, Moskva İranın “Sahara Thunder” şirkətinə təxminən 104 milyon dollar dəyərində ən azı 1,8 ton qızıl külçəsi verib. Açıqlanan məlumata görə, 16 mart 2023-cü il tarixdə qeydə alınan sövdələşməyə görə, Moskva 1 qramı 58,32 ABŞ dolları hesablanmaqla 1 788 402,2 qram qızılı sözügedən PUA-ların qarşılığında Tehrana ötürməyə razılıq verib. Sənəd İranın istehsalat müəssisəsi ilə pilotsuz təyyarələrin yığıldığı Tataristanın Alabuqa xüsusi iqtisadi zonası arasında imzalanıb. Bundan əlavə, 5 aprel 2023-cü il tarixli başqa bir müqavilədə İran tərəfi üçün nəzərdə tutulan 2 067 795,9 qram qızılın (iki tondan çox) başqa partiyasından da bəhs edilir. Lakin bu çatdırılmanın təfərrüatları hələlik məlum deyil. Beləliklə, həmin sənədlərə görə, üst-üstə İrana 4 ton qızıl verilib.

C4ADS analitiklərinin qeyd etdiyi kimi, bu sövdələşmələrdə qızıldan istifadə edilməklə ABŞ Xəzinədarlığının sanksiyalarından yan keçmək mümkün olub. Bununla belə, hesabatda deyilir ki, Rusiyanın Alabuqadakı müəssisəsi borcunu təkcə qızılla deyil, kriptovalyuta ilə də ödəyib.

HƏMAS atəşkəsi rədd etdi

HƏMAS ABŞ prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Stiven Uitkoffun Qəzzada atəşkəslə bağlı yeni təklifini rədd edəcək. Bu barədə BBC HƏMAS nümayəndəsinə istinadən məlumat yayıb.

Onun sözlərinə görə, HƏMAS Uittkoffun İsrailin təsdiq etdiyi təklifi ilə razılaşmayacaq: “Çünki bu onların əsas tələblərinə, o cümlədən müharibənin dayandırılmasına cavab vermir”.

Qeyd edək ki, HƏMAS və İsrailin Qəzza zolağında 60 günlük atəşkəs barədə razılığa gəldikləri barədə məlumat yayılmışdı.

Pakistan “Taliban”la döyüşməyə başladı

Əfqanıstanın Gilmend əyalətində Pakistan hərbiçiləri ilə “Taliban” döyüşçüləri arasında silahlı toqquşma baş verib. Tribunainfo.az xəbər verir ki, bu barədə “Al Arabiya” telekanalı məlumat yayıb. Münaqişə Pakistanda keçid məntəqəsinin tikintisi fonunda yaranıb.

“Pakistan tərəfində yeni sərhəd-keçid məntəqələrinin tikintisi fonunda Əfqanıstanın Hilmənd əyalətinin sərhədi boyunca Pakistan qoşunları ilə Taliban arasında toqquşmalar baş verib”, - deyə məlumatda qeyd edilir.

Müharibənin aktiv mərhələsi 2026-cı ilin yayına qədər başa çatacaq, Rusiya iqtisadiyyatı sanksiyalar təzyiqinin təsirini hiss etməyə başlayacaq. Ukrayna prezidenti Vladimir Zelenski buna ümid etdiyini deyib. Lakin onun fikrincə, bunun üçün Moskvaya təzyiqləri artırmaq vacibdir.

larla təchiz etmək əvəzinə, Rusiyaya qarşı tətbiq olunan ağır sanksiyalar isə indiyədək ciddi nəticələr verməyib. Bunun səbəbi Rusiyanın Çin, İran və bəzi Avropa dövlətləri ilə iqtisadi əməkdaşlıqlarını davam etdirməsidir. ABŞ Senatı bunu anladığından Rusiya ilə iqtisadi əlaqələrini sürdüren ölkələrə qarşı ikinci dərəcəli sanksiya tətbiq etmək niyyətindədir. Senata təqdim

çox zərərçəkənin ABŞ olacağı anlaşıldı. Rusiya ilə ticari əməkdaşlığı davam etdirən, ondan qaz və neft alan Çinə yenə ağır gömrük rüsumları tətbiq olunarsa, Pekin də buna cavabsız qalmayacaq və nəticədə yenə ABŞ çətin vəziyyətə düşüb bu siyasətdən vaz keçəcək. Beləcə, Rusiyanın qarşı iqtisadi sanksiyalarla çökdürülməsi asan olmayacaq”.

nistrasiyasının Avropada itirdiklərini bu ölkələrlə əlaqələrini genişləndirərək bərpa etməsidir. ABŞ və bəzi Avropa ölkələrinin daha yaxşı alternativlər təklif etmədən onları bu yoldan uzaqlaşdırması da mümkün görünür”.

Ekspert hesab edir ki, məhz bu səbəbdən də Ukraynanın qalib gəlməsini arzulayan Qərb ölkələri tamamilə fərqli siyasət xətti tutmalı, bunun üçün

“Müharibə bu tarixdə bitəcək”.

Tramp Putinə son möhləti verdi

Kreml lideri razılaşmasa, NATO-nun Rusiya ilə üz-üzə gəlməsindən başqa çarəsi qalmayacaq; nüvə silahları işə düşə bilərmi?

“Əlbəttə, biz müxtəlif ölkələrdən olan analitiklərin və kəşfiyyat agentliklərinin məlumatlarını öyrənirik. 2026-cı ilin iyun ayı hamımızın müharibəni bitirmək üçün həqiqətən ümid etdiyimiz mərhələdir. Eyni zamanda, biz başa düşürük ki, ruslar artıq qəbul edilmiş sanksiyaların iqtisadi təsirini hiss edəcəklər. Və inanırıq ki, məhz 2026-cı ilin yayından onların iqtisadiyyatı bunu xüsusilə güclü hiss etməyə başlayacaq”, - Zelenski qeyd edib.

Onun sözlərinə görə, qeyri-şəffaflıq şəraitində Rusiyanın ehtiyatlarını və müharibəni davam etdirmək imkanlarını dəqiq qiymətləndirmək çətinidir. “Bizdə bununla bağlı təfərrüat yoxdur. Bununla belə, aydındır ki, əsas təhdidlərdən biri onların hərbi-sənaye kompleksinin böyüməsidir. Biz görürük ki, gələn il bu artım dayanacaq və davamlı azalma başlayacaq. Onlar bütün resursları müstəsna olaraq müharibəyə yönəltməyə məcbur olacaqlar”, - Zelenski əlavə edib.

Ukrayna liderinin gözləntiləri nə dərəcədə əsaslıdır? Müharibə daha bir il uzanaq, yoxsa?

Bu arada ABŞ Prezidenti Donald Tramp Putinin müharibəni bitirmək istəyib-istəmədiyini dəqiq bilmədiyini deyib. “İki həftə ərzində məlum olacaq ki, Putin bizi aldadır, ya yox. Əgər aldadırsa, onda başqa cür hərəkət edəcəyik”, - Tramp qeyd edib.

Artıq iki həftənin 4 günü keçib. Tramp sözündə duracaqımı?

Siyasi şərhçi Heyder Oğuz “Yeni Müsavat”a deyib ki, Qərb ölkələri Rusiyaya qarşı iqtisadi sanksiyalar tətbiq etməklə onun zəifləməsinə və çökməsinə ümid bağlayırlar: “Ukraynaya açıq dəstək vermək, onun güclü silah-

olunan yeni qanun layihəsinə görə, Rusiyadan təbii qaz və digər məhsullar alan bütün ölkələrə 500 faizlik gömrük rüsumları tətbiq olunacaq. Əgər layihə qəbul olunarsa, bundan təkcə Rusiya yox, həmçinin Türkiyəyə və bir çox Aİ ölkələri də ciddi zərər görəcək. Odur ki, həmin qanun layihəsinin ABŞ və Qərb ölkələri üçün də ağrısız ötürməyəcəyi də ortadadır”.

Ekspertə görə, ABŞ-ın bu sanksiya planının baş tutması daha çox Çindən asılıdır: “Hazırda dünyanın ikinci böyük iqtisadiyyatı olan Çin isə Rusiyanın Qərb tərəfindən küncə sıxışdırılmasını özü üçün qənimət hesab edir və ondan faydalanır. Bu səbəbdən də, Çinin gözlənilən bu sanksiyalara ciddi əhəmiyyət verəcəyini sanmıram. Bilirsiniz ki, bir müddət əvvəl ABŞ-la Çin arasında buna bənzər insident yaranmışdı və hər iki tərəf bir-birinə qarşı gömrük rüsumu savaşına başlamışdı. Qarşılıqlı inadlaşma nəticəsində tərəflərin bir-birinə qarşı gömrük rüsumları 145%-ə qədər yüksəlmişdi. Amma sonunda ilk geri çəkilən ABŞ-ın özü oldu. Çünki Çinlə ticari əlaqələrin tamamilə kəsilməsindən ən

H.Oğuzun fikrincə, sirr deyil ki, SSRİ-ni iqtisadi tənəzzüllə çökdürən Qərb dövlətləri keçmiş təcrübələrindən çıxış edərək bu təklifi gözəndən keçirirlər: “Özü də təkcə indi yox, hələ Ukrayna müharibəsinin ilk illərindən etibarən. Hələ 2022-ci ildə Böyük Britaniyanın baş naziri Liz Truss Rusiyanı SSRİ-nin çöküş vəziyyətinə gətirmək üçün ona qarşı ağır sanksiyalar tətbiq olunmasını təklif edir və bu istiqamətdə mühüm addımlar atırdı. Həmin vaxt İngiltərədəki Uorvik Universitetinin iqtisadiyyat üzrə fəxri professoru Mark Harrison isə bunun mümkün olmayacağını bildirdi. Professorun fikrincə, Rusiyanın sovet dövlətinə çevrilməsi üçün rusların real gəlirləri üçdə bir qədər azalmalıdır. Bunu reallaşdırmaq isə imkan xaricindədir. Zaman doğrudan da Mark Harrisonun haqlı olduğunu göstərdi. Rusiya 3 ildən artıqdır ki, Avropanın güclü dövlətlərinin sanksiyaları altındadır. Amma hələ də Rusiya iqtisadiyyatını böhran həddində zəiflətmək mümkün olmayıb. Bunun başlıca səbəbi Çin, Hindistan və bəzi Avropa ölkələrinin Rusiya ilə iqtisadi əməkdaşlıqlarını sonlandırmaması, nəticədə Putin admi-

hərbi kartları işə salmalıdır: “Bu istiqamətdə atılacaq iki addım var: ya Qərb dövlətləri Ukraynada Rusiya ilə üz-üzə gəlməyi gözləməli, ya da Rusiya ilə bəzi anlaşmalar çərçivəsində onu yola gətirməlidir. Görünən budur ki, ABŞ ikinci yolu seçib və bunun üçün Zelenskidən ciddi güzəştlər tələb edir. ABŞ prezidenti Keyt Kelloqun məsələ ilə bağlı son açıqlamaları da, mənəcə, Rusiyanın iddialarını təmin etməklə vəziyyəti sabitləşdirmək niyyətindən doğur. Kelloq son açıqlamasında bunları deyib: “Ukraynanın NATO-ya daxil olması gündəmdə deyil”, O, həmçinin bildirib ki, “Rusiyanın NATO-nun şərqə doğru genişlənməsi ilə bağlı narahatlığı haqlıdır və müharibənin dayandırılması üçün belə bir şərt irəli sürərsə, ABŞ Putinlə Alyansın bu istiqamətdə genişlənməməsi tələblərini müzakirə etməyə hazırdır”.

H.Oğuzun fikrincə, Putin bu təkliflə razılaşmasa, NATO-nun Rusiya ilə Ukrayna ərazisində üz-üzə gəlməsindən başqa çarəsi qalmayacaq: “Bu isə istə-istəməz 3-cü Dünya müharibəsi və nüvə silahlarının istifadəsi ehtimalını da ağla gətirir”.

□ **E.MƏMMƏDLİYEV,**
“Yeni Müsavat”

Zəhərli ilanların mövsümü başlayır - Bakı sakinləri təşvişdə

Paytaxtda ilanların olduğu təhlükəli ərazilər açıqlandı - mütəxəssisdən çağırış

Havaların qızması ilə təbiət yenidən oyanır. Lakin bu oyanış bəzən insanlar üçün xoş olmayan sürprizlərlə də müşayiət olunur. Belə ki, Bakının müxtəlif ərazilərində, xüsusən də Xətai rayonu, Yeni Güneşli qəsəbəsinin B massivində sakinlər heyətlərində zəhərli ilanlarla üz-üzə qalıblar. Onlar bildirirlər ki, son günlər heyətlərdə bir neçə dəfə ilanlara rast gəlinib və bu hal artıq ciddi narahatlıq yaradıb.

Yeni Güneşli sakinləri deyirlər ki, bu ilk belə hadisə deyil. Əvvəlki illərdə də ilanlarla qarşılaşdıqları olub. Ancaq bu dəfə məsələ daha ciddi xarakter alıb. Onların sözlərinə görə, artıq heyətlərdə rahat hərəkət etmək mümkün deyil. Azyaşlı uşaqlar üçün isə həyət-əyləncə yeri yox, təhlükə mənbəyinə çevrilib.

“Uşaqları həyətə buraxmağa qorxuruq. Elə bil ilanların yuvasına çevrilmişik. Hər gün gözümüz həyətə dikilib ki, yenə nə baş verəcək”, - deyən sakinlərdən biri bildirib.

Bəzi sakinlər isə bildirir ki, ilanlar hətta binanın girişinə və pilləkənlərinə qədər gəlib çıxırlar. Onların evlərə girməsi ehtimalı isə bu narahatlığı daha da artırır. Hazırda əsas tələb - ərazidə dərhal dərmanlama işlərinin aparılması və təhlükənin qarşısının alınmasıdır.

Ekoloqların və zooloqların fikrincə, yaz və yay aylarında ilanların fəallaşması təbiətin qanunauyğunluğudur. Qış boyu passiv halda olan sürünən heyvanlar istiləşməsi ilə birgə qida axtarışına çıxırlar. Xüsusilə daşlıq, qamışlıq və uzun müddət təmizlənmə-

yən, çirkli heyətlər onların sevimli məskənləridir.

Yeni Güneşli kimi periferik qəsəbələrdə tikinti sahələrinin çoxluğu, torpaqların tam abadlaşdırılmaması, tullantıların vaxtında təmizlənməməsi ilanların məskunlaşması üçün əlverişli şərait yaradır. Həmçinin həmin ərazilərdə gəmiricilərin - siçanların çoxluğu ilanlar üçün yem bazası yaradır və onları şəhər mühitinə çəkir.

Azərbaycanda ilan növlərinin əksəriyyəti zərərsiz olsa da, xüsusilə gürzə kimi tanınan növ zəhərli və təhlükəlidir. O, təkə insan orqanizminə zərər vurmaqla kifayətlənmir, zamanında tibbi müdaxilə olunmadıqda ölümə səbəb ola bilər. Bioloqlar bildirir ki, ilan sancması halında dərhal həkimə müraciət edilməli və özbaşına tədbirlər görülməməlidir.

Əgər ilan görünərsə, ona toxunmadan, müvafiq qurumlara - Fövqəladə Hallar Nazirliyinin “112” xidmətinə və ya yerli icra hakimiyyətinə məlumat verilməlidir. Bağ evlərində, ya da zirzəmi və qaraj kimi yerlərdə ilan əleyhinə dərmanlama mütəmadi aparılmalıdır.

Məsələ ilə bağlı FHN-in rəsmi saytında yayımlanan əvvəlki tövsiyələrə əsasən, hər il yaz-yay mövsümündə belə halların qarşısının alınması üçün profilaktik tədbirlər aparılmalıdır. Görünür, bəzi ərazilərdə bu tədbirlər ya gecikib, ya da ümumiyyətlə həyata keçirilməyib.

Tanınmış herpetoloq Anar Cəfərov “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında bildirib ki, zəhərli ilanlarla mübarizədə özəl təşkilatlar xüsusi fəallıq göstərirlər: “İstər Fövqəladə Hallar Nazirliyində, İstərsə də Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyində zəhərli ilanlarla mübarizə aparana ayrıca şöbə yoxdur. Dövlət qurumlarının bu məsələ ilə bağlı ayrıca iş planının olduğunu müşahidə etməmişəm. İnsanların ilanlarla bağlı narahatlıqları olarsa, özəl təşkilatlara müraciət edə bilərlər”.

Mütəxəssis ilanların olduğu təhlükəli əraziləri də açıqlayıb: “Yeni Yasamal, Şıxov, Bilgəh, Buzovna, Mərdəkan və Şüvəlan kimi ərazilərdə insanlar ehtiyatlı olsunlar. Bağ ətraflarında ilanların olması gözləniləndir. Bakının mərkəzində isə parklara gedərkən, orada piknik edərkən diqqətli olmaq lazımdır.

İlan sancmaları olarsa, iki saat ərzində xəstəxanalarla toksikologiya şöbələrinə müraciət etmək lazımdır. Yaxud da insanlar əraziyə yaxın

təcili yardım çağırınsınlar. Bakı və Abşeron ərazisində gürzələr müşahidə olunur. Ehtiyatlı davrananda ilan sancması ölümlə nəticələnə bilər. Lakin ilan sancması həmişə ölüm demək deyil. Belə hallarda özünü itirməmək və ilkin tibbi yardımın göstərilməsi üçün müraciət etmək vacibdir”.

Herpetoloq bildirir ki, insanlar müraciət edərsə, özəl şirkətlər şəxsi heyətlərdə dərmanlama işləri aparırlar və bu əraziyə ilanların keçməsinin qarşısını nisbətən alır: “Parklarda və işə obyektlərində bunu müqaviləsiz etmək mümkün olmur. Əraziyə səlahiyyətli olan qurum, bələdiyyə və ya şəxs özü müraciət etməlidir ki, özəl qurum oranı dərmanlasın”.

Kliniki Tibbi Mərkəzin (KTM) Toksikologiya şöbəsinin müdiri Azər Maqsudov qəzetə açıqlamasında bildirib ki, bu il onlara 6 nəfər ilan sancması ilə bağlı müraciət edib. Onun sözlərinə görə, xoşbəxtlikdən bu sancmalar zamanı ölüm halı yaşanmayıb: “Yay mövsümü gəlir, insanlar dağ etəyinə, çay qıraqlarına gedirlər. Onlar belə yerlərdə ehtiyatlı olsunlar. Çünki ilanların da oyanan vaxtıdır və bu yerlər onların məskənidir, yuva salırlar.

İlan sancması olarsa, dişlənmiş yeri kəsmək və ya sormaq məsləhət deyil. Həmin

Uşaqlar arasında yeni virus yayıldı - Professordan xəbərdarlıq

“Son vaxtlar uşaqlar arasında müxtəlif virus infeksiyalarının, xüsusilə də rotavirusun yayılması müşahidə olunur. Bu virus 5 yaşına qədər uşaqların, demək olar ki, hamısının yoluxduğu ən yayılmış mədə-bağırsaq infeksiyalarından biridir. Rotavirus əsasən qusma, ürəkbulanma, qarın ağrısı və şiddətli diareya ilə müşayiət olunur. Xəstəlik, xüsusilə də körpələr və azyaşlı uşaqlar üçün ciddi su və elektrolit itkilərinə, nəticə etibarilə isə ağırlaşmalara - bəzən isə qıcqıncılıqlara səbəb ola bilər”.

Bu sözləri Yeniasabah.az-a açıqlamasında professor Adil Qeybullayev deyib. Həkim uşaqlar arasında yayılan təhlükəli virus barədə əhaliyə xəbərdarlıq edib:

“Rotavirus infeksiyasına yoluxan uşaqlar mütləq yataq rejimində saxlanmalı və bol maye qəbul etməlidirlər. Elektrovit və ya digər elektrolit tozları/məhlulları vasitəsilə bədənin su-duz balansını bərpa edilməlidir. Bu tədbirlər xəstəliyin ağırlaşmasının qarşısını almaqda mühüm rol oynayır.

Təəssüflə qeyd edilməlidir ki, rotavirusun bu qədər geniş yayılmasının əsas səbəblərindən biri vaxtında vaksinasia olunmama, uşaqlarda immun sistemin zəifliyi, düzgün və balanslı qidalanmanın olmaması, həmçinin uşaq bağçalarında və kollektiv məkanlarda gigiyena qaydalarına əməl edilməməsidir. Bu hallar virusun daha geniş epidemioloji ərazidə yayılmasına şərait yaradır”.

A.Qeybullayev onu da vurğulayıb ki, rotavirus infeksiyasının qarşısının alınması üçün profilaktik tədbirlər zəruridir:

“Bağçalarda, uşaq evlərində və xəstə uşaqların olduğu məkanlarda dezinfeksiya və təmizlik işləri gücləndirilməlidir. Əl yuma vərdişi uşaqlara kiçik yaşlardan aşılanmalı, tualet və yeməkdən əvvəl gigiyenaya diqqət artırılmalıdır. Hərərətli və یشalı olan uşaqların kollektivə buraxılması müvəqqəti dayandırılmalıdır.

Bununla yanaşı, kütləvi informasiya vasitələrində - televiziyalarda, sosial şəbəkələrdə və digər media platformalarında rotavirus və digər infeksiyalardan qorunma yolları ilə bağlı geniş maarifləndirmə kampaniyaları aparılmalıdır. Valideynlərə, baxıcı və müəllimlərə gigiyena və sanitariya normaları, qidalanma və immunitetin gücləndirilməsi ilə bağlı praktiki tövsiyələr verilməlidir.

Unutmamalıyıq ki, bu kimi virusların yayılmasının qarşısını almaq üçün tək cə səhiyyə orqanlarının deyil, bütün cəmiyyətin üzünə məsuliyyət düşür. Maarifləndirmə, vaxtında vaksinasia və gigiyenik qaydalara əməl edilməsi uşaqları xəstəlikdən qorumağın ən təsirli yollarındandır. Əks halda, bu xəstəliklərin yayılmasının qarşısını almaq çətinləşəcək və nəticələr daha ağır ola bilər”.

yərə yod sürtmək lazımdır. Ardınca isə çox hərəkət etmədən təcili yardım çağırılmalıdır. İlan sancması ilə zəhərlənənlər bir sutka ərzində həkimə müraciət etməlidir. Çünki həmin zəhərlənməyə qarşı istifadə edilən zərərli ilan sancmasından bir sutka keçəndə təsir etmək gücündədir. Bir sutkadan artıq olduqda isə fəsadlaşma dövrü başlayır və istifadə edilən zərərli praktiki olaraq təsir göstərmir. Zooloqlar Azərbaycanda 24 növ ilanın yaşadığını deyirlər. Onlardan cəmi 4-ü zəhərli, qalanı zəhərsizdir. İlanları əraziləri ancaq dərmanlamaqla zərərsizləşdirmək olar”.

Qeyd edək ki, zəhərli ilanlardan Azərbaycanda təbii ehtiyatı ən çox olan Zaqafqaziya gürzəsidir. Bu ehtiyatın çoxluğu nəzərə alınaraq sovet vaxtı qərara alınmışdı ki, ondan istifadə olunsun.

Ölkəmizdə ilan zəhərindən tibbi xammal kimi geniş istifadə 20-ci əsrin ikinci yarısından başlayıb və Bakının Zirə qəsəbəsində ilan zəhəri istehsal edən müəssisə yaradılıb. Zirə Herpetoloji Kombinatı adlanan həmin təsərrüfatda ən zəhərli ilanlar olan gürzələrin müxtəlif növləri saxlanılırdı. Müəssisədə ən çox zəhər alınan ilan Zaqafqaziya gürzəsi olub. Ümumilikdə bu müəssisədə 3 minə yaxın ilan saxlanılıb.

O vaxtlar Zirədəki «ilan zavodu»nda istehsal olunan məhsulun həcmi ildə 20 kq-a çatıb. Sovet dövründə dünyada istehsal olunan quru gürzə zəhərinin 50 faizi mehaz Azərbaycanın payına düşürdü. 1996-cı ildən Azərbaycanda ilan zəhərinin istehsalı tamamilə dayandırılıb.

□ **Sahənə RƏHİMLİ,**
“Yeni Müsavat”

MUSAVAT

Son səhifə

N 94 (8704) 31 may 2025

May

Bunları bilirsinizmi?

- * Dinamitin hazırlanmasında yer findığından istifadə olunur.
- * Tarixdə ilk odekolon taun xəstəliyinə qarşı profilaktik vasitə kimi istifadə edilib.
- * Las-Veqas kazinolarında saat olmur.
- * Qarışqa digər canlılarla müqayisədə ən böyük beyinə malikdir. Təbii ki, bədəni ilə müqayisədə.
- * Məşhur nağıl yazarı Hans Xristian Anderson demək olar ki, bir sözü belə savadlı yazı bilmirmiş.
- * Bazar ertəsi günləri 25% bel travması və 33% ürək tutması halları daha çox baş verir.
- * Hər gün dünyada orta hesabla 33 yeni məhsul buraxılır, bunların 13-nü isə oyuncaqlar təşkil edir.
- * Orta hesabla insan həyatının iki həftəsini işıqforun rəngini dəyişməsinə gözləməyə sərf edir.
- * İnsan çay içməyə daha tez vərdişdir, nəinki narkotikə.
- * Tualet kağızı 1857-ci ildə icad edilib.
- * Ağcaqanadları yenicə banan yemiş insanın ətri cəlb edir.
- * Xokkey şaybasının atılma sürəti saatda 160 km. çata bilər.
- * Orta statistik hesabla bankomat il ərzində 250 dollar səhv hesablayır - müştərilərinin xeyrinə.
- * İl ərzində insan qabırğası 5 milyon dəfə hərəkət edir.
- * Dəvədləyi yeganə həşəratdır ki, başını çevirə bilir.

Limonu belə saxlamayın - Sümüklərinizi əridə bilər

Limonu düzgün şəraitdə saxlamamaq sağlamlığınıza, xüsusilə də sümüklərinizə ciddi zərər verə bilər. Mütəxəssislər bildirir ki, limonun uzun müddət nəmli və havasız mühitdə saxlanması nəticəsində onun tərkibindəki faydalı maddələr parçalanır və zərərli birləşmələrə çevrilə bilər. Bu isə orqanizmdə kalsium əmməsini çətinləşdirərək, sümüklərin zəifləməsinə, zamanla isə osteoporoza yol açar.

Bəzi hallarda bu vəziyyət sümük toxumasının sürətlə əriməsinə və ciddi ağrılara səbəb ola bilər. "Sanki sümükləriniz yağ kimi əriyir" - deyə diyetoloqlar təhlükənin miqyasını təsvir edirlər.

Bəs limon necə saxlanmalıdır?
- Soyuducunun tərəvəz bölməsində, kağız torbada və ya hava alan qablarda;
- Bütöv halda və kəsilməmiş şəkildə;
- Quru, sərin və günəş şüalarından uzaq yerdə.
Qeyd edək ki, limon C vitamini ilə zəngin olduğu üçün düzgün saxlandıqda həm immuniteti gücləndirir, həm də sümük sağlamlığını qoruyur.

Diş fırçalamağın düzgün zamanı - Alimlərin tövsiyələri

Səhər dişləri yeməkdən əvvəlmi, yoxsa sonra fırçalamaq lazımdır? Alimlər bu sualın cavabını aydınlaşdırıblar. Diş minası, bakteriyalar və düzgün vaxtlama ilə bağlı bilməli olduğunuz əsas məqamlar burada.

Gündəlik həyatımızda ən çox verilən suallardan biri budur: səhər dişləri yeməkdən əvvəl fırçalamaq daha yaxşıdır, yoxsa yeməkdən sonra? Bəziləri təmiz ağızla günə başlamağı üstün tutarkən, bəziləri isə qida qalıqlarını aradan qaldırmaq üçün yeməkdən sonra fırçalamağın daha düzgün olduğunu düşünür. Bəs elm nə deyir?

Diş sağlamlığı sahəsində dünyada tanınmış "Colgate" şirkətinin məlumatına görə, səhər yeməyindən əvvəl dişləri fırçalamaq daha faydalıdır. Şirkət bildirir: "Nəqli diş pastası ilə portağal suyu içmək çox xoş olmayacaq, amma dişləriniz üçün bu, daha faydalıdır."

Gecə boyunca ağızda toplanan bakteriyalar səhər oyanıqda "səhər nəfəsi" kimi hiss edilir. Yeməkdən əvvəl dişləri fırçalamaq bu bakteriyaları effektiv şəkildə təmizləyir. Eyni zamanda, flor tərkibli diş məcunu diş səthində qoruyucu təbəqə əmələ gətirir və gün ərzində turşulardan diş minasını qoruyur.

"Colgate" həmçinin xəbərdarlıq edir ki, yeməkdən dərhal sonra diş fırçalamaq diş minasına zərər verə bilər. Portağal, qreyfurt və limon kimi turşulu qidalar diş minasını müvəqqəti zəiflədə bilər. Bu zaman dərhal fırçalamaq minaya əlavə zərər vura bilər. Odur ki, yeməkdən sonra dişləri fırçalamaq lazımdırsa, ən azı 30-60 dəqiqə gözləmək tövsiyə olunur.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Alimlər ömrü uzatmağın yolunu tapdı - İki dərmandan ibarət kokteyl...

Alimlər ömrü uzatmağın yolunu tapıblar. Milli.Az xarici mətbuata istinadla xəbər verir ki, bu barədə məlumat "Nature Aging" jurnalında dərc olunub. Avropada aparılan araşdırma nəticəsində məlum olub ki, iki dərmandan ibarət "yaşlanma əleyhinə kokteyl" siçanlarda ömrü 30 faiz artırır. Almaniya'da Max Plank Yaşlanma Biologiyası İnstitutunda aparılan araşdırma zamanı iki dərmanın birləşməsindən yaradılan qarışıq siçanlarda həyat müddətini əhəmiyyətli dərəcədə uzatdığı məlum olub.

Tədqiqat nəticəsində yalnız rapamisin verilən siçanların ömrü 17-18 faiz, yalnız trametinib verilənlərin ömrü isə 7-16 faiz artıb. Hər iki dərmanın birlikdə tətbiqi isə ömrü 26-35 faiz uzadıb. Araşdırma zamanı bu kokteyli qəbul edən siçanlarda qaraciyər və dalaqda şişlərin gec meydana çıxdığı, beyin, böyrək və əzələlərdə iltihabın azaldığı, ürək funksiyalarının daha ləng pozulduğu müşahidə edilib. Həmçinin bu siçanların yaşlandıqdan sonra daha aktiv qaldığı və daha az çəki aldığı bildirilib. Məlumatla görə dişi siçanların orta ömür müddəti 34,9 faiz, erkəklərdə isə 27,4 faiz artıb. Ən uzun yaşama müddəti isə müvafiq olaraq 32,4 və 26,1 faiz uzanıb.

Alimlər bildiriblər ki, bu iki dərman bədəndəki Ras/Insulin/TOR signal yoluna təsir göstərir və birlikdə istifadə olunduqda daha güclü nəticə verir. Maraqlıdır ki, dərmanların istifadəsi zamanı əlavə hər hansı yan təsir qeydə alınmayıb.

Araşdırmanın müəllifi genetik Prof. Linda Partridge bu nəticələrin insanlarda tam eyni təsiri göstərməyəcəyini dərsə də, sağlam qocalıq dövrünü uzatmaq baxımından müəhim addım olduğunu qeyd edib. Hər iki dərman artıq Avropa və ABŞ-də təsdiq olunduğundan, insanlarda klinik sınaqlara yaxın vaxtlarda başlanacağı gözlənilir.

Səsədən dörd dəfə sürətli: "Stargazer" Nyu-Yorkdan Londona 55 dəqiqəyə uçacaq

ABŞ-nin Texas ştatında fəaliyyət göstərən "Venus Aerospace" startapı Nyu-Yorkla London arasındakı 5 567 kilometrlik məsafəni cəmi 55 dəqiqəyə qət edəcək yeni nəsil təyyarə üzərində işləyir.

Oxu.Az-ın verdiyi məlumata görə, bu barədə şirkətin rəsmi saytında xəbər verilib.

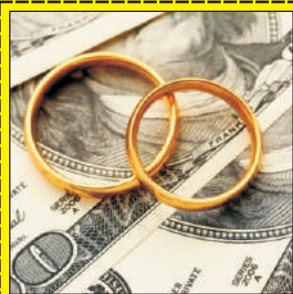
Kosmosdan gələn siqnallar: Alimlər sirli obyekt aşkarladılar

Astronomlar Yer üzərindəki ASKAP radioteleskopu və "Chandra" rentgen teleskopu vasitəsilə kosmosda indiyə qədər müşahidə olunmamış qəribə obyekt aşkarlayıblar. Bu barədə Space.com məlumat yayıb. Qeyd olunur ki, sözügedən obyekt həm radiodalğalar, həm də rentgen şüaları yayır. Alimlər onun təbiətini hələ tam dəqiqliklə izah edə bilmirlər.

Bu qəribə obyektə "ASKAP J1832-0911" adı verilib. O, Yer kürəsindən 15 min işıq ili uzaqlıqda, Süd yolu qalaktikasında yerləşir. Obyekt hər 44 dəqiqədən bir 2 dəqiqəlik impuls şəklində həm radiodalğalar, həm də yüksək enerjili rentgen şüaları göndərir.

"ASKAP J1832-0911" adlı obyekt "uzunperiodlu tranzientlər" kateqoriyasına daxildir. Bu tip obyektlər ilk dəfə cəmi üç il əvvəl aşkar olunub və indiyə qədər onların cəmi 10 nümunəsi məlumdur. Lakin bu yeni obyekt şüalanmanın intensivliyi və kombinasiyası baxımından digərlərindən fərqlənir. Alimlər ehtimal edirlər ki, bu obyekt ya ulduzların təkamülünün yeni bir forması, ya da indiyədək məlum olmayan fiziki proseslərin təzahürü ola bilər.

ABŞ-də ər-arvad evliliklərinin 25-ci ildönümündə lotereyada külli miqdarda pul uddular

ABŞ-nin Miçiqan ştatında ər-arvad evliliklərinin 25-ci ildönümündə "Diamonds & Gold" lotereyasında 2 milyon dollar uddular. Cütlük anonim qalmaya üstünlük verib. Bu barədə "People" nəşri məlumat verib. "2 milyon dollarlıq uduşumuzla bağlı mesajı görəndə şoka düşdüm. Evlilik yubileyimiz üçün ən yaxşı sürpriz oldu!" - deyə qadın bildirdi.

Ər-arvad uduşu 1,3 milyon dollar məbləğində birdəfəlik ödəmə şəklində götürməyi, pulun bir hissəsi ilə ev almağı, digər hissesi ilə isə investisiya qoymağı və kollec xərclərini ödəmək üçün uşaqlarına göndərməyi planlaşdırırlar.

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Emil SALAMOĞLU

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dəqiqə" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.